

BONAMENTUL
 un an . 24 Cor.
 jum. an . 12 .
 o lună . 2 .
 Anul de Duminică
 un an . 4 Cor.
 Anul pentru România și
 America . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se in-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Turcia constituțională.

Din împărăția turcească, de unde până acum nu străbăteau decât glasuri înăbușite de durere, zingătul unor lupte de sfășiere de popoare, de câteva zile se aude un get de chiote de bucurie, ce răsbate vijele în lung și nlatul împărăției întinse peste părți de lume. Neamurile profetului thomet au mare praznic, căci stăpânitorilor pământesc Luminăția Sa sultanul Abdul Hamid, le-a dăruit toate libertățile cetățenești, le-a scăpat din jugul asuprirei, și a dat constituție.

Turcia e socotită cea din urmă țară în rândul împărățiilor din Europa. Și mai ales la războiul româno-ruso turc din 1877/8, când armatele române au uimit cu vitejia lor nea, zdrobind și cea din urmă infiripare a temutei vitejii turcești, Turcia se credea arsă din rândul puterilor, cari în vântușoșiei lor pot amenința pacea europeană. De-atunci ea a fost tot bolind și suferențelor, cari pândeau mereu prilejul să-i poată da lovitura de milă, și să-i și cea din urmă licărire de viață, și să poată împărți între ele rămășițele din Balcani ale pământului stăpânit ca.

Turcii au fost odată cel mai temut popor în Europa, sbiciul popoarelor creștine. Au strâns până'n inima ei, sus la Viena, și apăsând veacul întregi Ungaria, România, Serbia, Bulgaria, Rumelia și Grecia. Rând

pe rând însă în sborul veacurilor puhoiul năvălirilor lor a fost strins într'o alvie tot mai îngustă, hotarale împărăției lor s'au tot îngustit. Mai întâiu i-a scuturat Ungaria, apoi România și în sfârșit, în restimpuri scurte după o altă, Serbia, Grecia, Bulgaria (care la 1885 ocupă și Rumelia) și insula Creta. Au rămas să mai stăpânească Macedonia, cu peninsulele Chalkis, Albania, Epurul și, deși numai cu numele, Bosnia, Herțegovina și Novi-Bazarul. În Asia împărăția lor cuprinde Armenia, Siria, Mesopotamia și Arabia; în Africa Tripoliul, Barka și Egiptul. Azi împărăția turcească numără cam vre-o 40 milioane de locuitori, dintre cari numai vre-o 20 de milioane sunt turci.

Vedem că fața împărăției e foarte piștrigă. Singuraticele popoare tind în chip firesc să se desfacă de Turcia, dorește fiecare să fie de sine stătător și liber. Mai mult de furcă au turcii în Asia cu armenii, în Europa cu popoarele din Macedonia. Teritoriul din Balcani al împărăției e împărțit în șapte vilaețe: Constantinopole, Adrianopole, Salonie, Monastir, Janina, Cosova și Skutari, cu câte un guvernator, numit vali. Vilaetele se împart în provincii, în frunte cu un funcționar numit mutessarif, iar provinciile în cercuri, în frunte cu cai-macamii.

Poporul turcesc eră dat pradă acestor dirigători, cari îl jefuiau ruinându-l și îndobitocindu-l de tot. Tirănia lor se sprijinea pe armată, care de asemeni eră coruptă. Ast-

fel toate alcătuirile vieții de stat se caracterizau prin corupție, stricăciune. Tirănia cercă să sugrume orice pornire în sufletul popoarelor, cari în neputința lor de a scutura jugul se sfășiau între ele. Se formaseră bande de greci și bulgari, cari tăbărau prin munți și din vreme în vreme se năpustiau asupra satelor dându-le foc și omorind pe locuitorii de alt sânge. Atentatele, omorurile și jafurile se țineau lanț. Grecii, bulgarii, sârbii și românii »țintari« (numiți așa după limba lor, care deși nu se osăbește mult de a noastră, are multe cuvinte cu sunetul »ț«) cercău să se stingă unii pe alții de pe fața pământului. Bandele grecești erau încurajate de Grecia, cele bulgare de Bulgaria, căci amândouă aceste țări voiau să rupă o parte din Macedonia pe seama lor. În mijlocul acestor lupte sângeroase mai mult suferiau frații noștri, românii macedoneni, cari sunt mai puțini la număr — cam vre-o 200.000 — și mai împărășiați.

Se părea că sultanul, cu armata și dirigătorii lui ticăloșiți nu e harnic să facă pace în țară și astfel marile puteri din Europa: Rusia, Anglia, Austro Ungaria (ajutată de România), Franța și Italia, au socotit să se amestece, să facă rânduială. Astfel ele au trimis jandarmi și funcționari străini, au silit pe sultanul ca pentru binele păcii să primească o administrație a lor. Dar vârsările de sânge n'au conținut și sultanul nici nu s'a prea silit să sprijinească amestecul puterilor, bine știind că ele toate um-

FOIȚA TRIBUNEI.

Staturile unui plugar luminat.

Nutrețuri.

— Puneți nutrețuri, băieți! Puneți nutrețuri! Acestea au fost cele dintâiu vorbe ce a spus vorul lui Simion Militaru, când a venit din țară și s'a așezat în Răscrucea.

Românii însă îi răspundeau:

— Păcatele noastre! Noi n'avem pământ de câștig pentru porumb, dar să mai punem și nutrețuri!

— Dacă ați pune nutrețuri, ați avea și porumb mult.

— Cum așa?

— Iac' așa: având nutrețuri, ați hrăni mai bine vitele; având vite mai bune ați face arături mai bune și de cu toamna și ați scoate de pe fiecare porc de porumb, câte-va măcișuri mai mult. Doamenii se prefăceau a-l crede, dar cât se scieau între ei, zimbeau pe sub mustață și se scieau:

— Cam ageamiiu cărturarul nostru.

— Nu au trecut însă nici trei ani la mijloc și Răscrucea noastră au băgat de seamă că feciorul lui Simion Militaru nu duce grijă că n'are cu ce scoate vitele din iarnă. Vitele lor le sculă coadă și cădeau pe brazdă când eșiau la plug; și el și el lui Militaru sburdau când eșiau în primăvara.

— I nu odată s'a întâmplat că unii din ei să se ducă la Dinu, întocmai cum alergă greerul din țară la vecina sa furnică:

— Dă-mi, băiatule, vre-o sarcină de fân că mi mor vitele de foame!

Dinu le dă, dar nu uită să le spue:

— Puneți nutreț, băieți! Puneți nutrețuri!

Și după câți-va ani de nu prea mare belșug, veni un an rău, când nu se făcū nimic. Semănăturile se pârlișe pe ogoare, izlazul eră negru, pământul crepat și cerul totdeauna senin. Șirile vechi de pae de grâu fură mâncate încet, încet și într'o zi Răscruceții se pomeniră fără fir de nutreț. Numai Dinu Simion Militaru mai aveă o căpiță de vre-o trei care bune de fân de trifoi și luțerna de pe cele două pogoane din grădina și eră bună de coasă. În anul acela au pierit jumătatea din vitele Răscruceților și oamenii s'au învățat minte.

Veniau ba unul, ba altul la ginerele popii:

— Dinule neică, să ne înveți și pe noi cum să punem nutrețuri la anu!

— Cu dragă inimă! răspuse feciorul lui Militaru. Da, ce vreți voi să puneți: trifoi ori luțernă?

— Ce-o fi mai bun.

— Amândouă sunt bune, dar eu v'aș îndemna să puneți luțernă, că ține mai mult.

— Cât?

— Vre-o cinci-șase ani.

— Dar trifoiul?

— Doi ani.

— Ei, atunci punem luțernă!

— Așa vă zic și eu.

— Da câtă sămânță mere la pogon?

— Să tot meargă 15 kilograme.

— Da-i scumpă?

— Hm! Nici ieștină. Dar noi să ne căsnim s'o luăm fără plată, dacă s'o putea.

— Bine-ar fi.

— Ia să vă iau eu înscris. Care se trece pe listă?

— Eu!

— Și eu!

— Mă trec și eu!

— Pune-mă și pe mine!

Se făcură în curând cincizeci de inși!

Trecu vara și pe toamnă începură ploile cari făcură să crească mohor pe locuri. Când căzu cea dintâi zăpadă, Dinu scrisse unui prieten din București se întrebe la Ministerul de Plugărie, ori la Domeniile Coroanei (dacă au sămânță de luțernă ori de trifoiu. În acelaș timp se dușe și în capitala județului și cu ajutorul unor țevărași ai lui de școală, isbuti să ia făgăduiala prefectului, că are să ceară pentru județ sămânță de luțernă dela minister, pentru a o împărți fără plată la oamenii cari ar vrea să pue.

Dar în acest timp, Nicoli, logofătul boieresc, semănă vrajba între el și oameni, până când îl găbuiră într'o seară niște flăcăi spoșiți cu funingine pe față și-l bătură muțeste și pe 'nfundate de i-au tăiat poșta de minciuni.

Care n'a fost bucuria oamenilor când Dinu le-a spus într'o zi de pe la sfârșitul lui Ianuarie.

— A venit luțerna, băieți!

— A venit?

— A venit!

— Pe de geaba?

— Nu! Cu plată! Un franc kilogramul.

Cățiva se întunecară la față și Dinu îi văzu.

blă cu gândul ascuns să sfășie Macedonia în bucăți și s'o împartă între ele. Puterile au și legat mai multe învoieli cu privire la Macedonia, dar la înțelegere deplină încă n'au ajuns.

În vremea aceasta în sinul poporului turcesc a prins să se înfiripe în ascuns o mișcare mare. Inceputul acestei mișcări s'a făcut încă la 1848. Ea a fost pornită de tinerii cu carte, căci și turcii își au oamenii lor învățați. Aceștia cutreerând țările luminate din Apus și câștigând învățatură la școlile înalte de acolo, au înțeles stările triste din țara lor și s'au întristat de întunecimea ce domnește acolo. Înmulțindu-se numărul lor an de an, ei au început să scrie ziare și să propovăduiască ideea libertății printre turci. Se înțelege că au avut să lupte din greu cu tirania.

Dar ca orice pornire întemeiată pe dreptatea veșnică, mișcarea pornită de ei s'a răspândit mereu, cuprinzând întreg poporul. Săptămânile trecute a izbucnit la suprafață. Ca o flacăra purtată de vânt ea a aprins suflete pretutindeni. Armata a apucat pe mâinile turcilor tineri, apostolii libertății, și regimente multe s'au răscolit. Oamenii tiraniei au fost alungați și vre-o câțiva uciși. Din toate părțile țării soseau la chioscul Jild, palatul Sultanului, vești amenințătoare. Revoluționarii au cerut ca în decurs de 24 ore să se dea țării constituție ca în țările creștine, căci la dimpotrivă vor începe vărsările de sânge, vor gonii din tron pe sultanul și vor pune mâna pe toată țara. Sultanul și sfetnicii văzându-și primejduită domnia și viața și văzând că în armată nu se mai pot bizui, au proclamat constituția.

Constituția de azi li s'a mai dat turcilor în 1876, dar atunci încă nu erau coapte vremile pentru libertate și sultanul a retras-o în curând. Azi se pare că Turcia a ajuns în pragul unui viitor modern. Constituția va trebui respectată. Insufletirea e generală în toată țara. Bandele grecești și bulgare s'au risipit. Neamurile diferite ce trăiau până mai ieri îndușmănite, azi se îm-

brățează și se înfrățesc în nădejdea unui viitor pașnic.

La toamnă se va întruni cea dintâi dietă. Poporul va alege deputați pe baza votului obștesc și secret. Până când înainte autoritățile nu suferiau să stea de vorbă trei-patru oameni la un loc, azi e libertate de întrunire, — se țin adunări. Ziarele apar neîmpedecate și pot să scrie ce le place. Temnițele s'au deschis și sutele de prizonieri, osândiți pentru apostolia libertății, iasă ca să sărbătorească împreună cu poporul ziua mare a desrobirii.

În fața acestor întâmplări puterile europene au rămas uimite și deocamdată privesc din depărtare desfășurarea lor.

Iată deci că și Turcia, țara socotită cea din urmă, ne-a luat pe dinainte. La noi temnițele sunt pline de osândiți politici, ziarele gem de pedepsele tribunalelor, deputații noștri sunt prigonii pentru că încercă să lumineze poporul și stăpânirea șovinistă ne asuprește pe toate cărările, voind să stingă până și viața școlilor noastre. Din votul obștesc, cel mai sfânt drept al poporului, își fac bătaie de joc. Administrația ne prigonește, dările ne sting vraga, jandarmii se năpustesc asupra poporului pașnic, ca niște fiare sălbatice. La noi constituția e pe hârtie, ori se aplică numai pentru alții.

Șvabii resping școala ungurească. Consiliul comunal al comunei șvabești Ujpécs a respins cu unanimitate propunerea autorităților de-a predă statului școala comunală, care azi e nemțescă.

Nu ar fi oare pentru satele noastre o rușine să și maghiarizeze școalele, când până și șvabii cei amorțiți se trezesc și resping școala ungurească pentru a-și mântui comoara cea mai sfântă a unui popor, limba maicei lor.

Prigonirea părintelui Hlinka. Guvernul și-a pus de gând să nimicească atât sufletește cât și trupește pe părintele Hlinka, martirul poporului slovac. Astăzi părintele este închis pe doi ani în temnița din Seghedin pentru „agitajii“ făcute la alegerile trecute. Trupul subred al în temnițatului suferă mult de această greă osândă.

odată și le-o acoperi cu o singură boronitură îngrop luțerna prea adânc.

— Ei și?

— Și moare colțul de luțernă până a nu răzbi în fața pământului.

Românul făcu ochii mari, încreți fruntea și zise:

— Așa-i mă, vezi? Eu nici nu mă gândiam la asta. Dar le puteai semăna pe amândouă deodată?

— Le semănam, dar eră să le seamăn foarte prost. Nu vezi ce mi-că-i sămânța de luțernă?

Dinu arătă la câțiva numai și aceștia la ceilalți. În primăvara aceasta douăzeci de pogoane fură semămate cu luțernă în țarna Răscručenilor.

Iar când printre firele de ovăs, începură a se desluși foile de luțernă, oamenilor le veni să chine de bucurie. Erau niște foițe mici, rotunjioare, îngrămădite pe alocuri ca o spuzeală.

Și din zi în zi se împuterniceau firele de luțernă. A venit cu vremea și secera ovăsului și luțerna rămase acum stăpână pe loc. Dar dacă nu se făcuse de coasă, eră minunată de pășunat. Vre-o doi români băgară vitele în ea, fără a întreba pe Dinu. Nu știu cum se făcu însă că acesta află și veni la ei:

— Bine, măi creștinilor, cum băgați voi vitele

Procurorul nu s'a mulțumit cu atât, ci a început proces pentru încă un articol publicat în „Ludovi Noviny“. Tribunalul din Presbura osândi din nou pe Hlinka la un an și jumătate în temniță. Cortea de casație din Budapesta a respins apelul și a întărit verdictul tribunalului, căt părintele Hlinka va trebui să stea 3 ani în temniță.

Dorim părintelui Hlinka să poată îndura această lovitură și să iasă sănătos din temniță pentru a-și continua lupta eroică pentru drepturile neamului său.

Un păcat al bătrânilor

Înima, care bate pentru binele și fericirea mului românesc, se cutremură la știrea tristă și dureroasă, că tinerimea română se împărțea de o creștere tot mai slabă, educația noastră românească din așteptatul și mult vestitul nostru de aur este pe o linie neconținut coboritoare. Altcum erau tinerii cari făceau să vibreze de sonoritatea limbii române, prin anii 1848-50, — pentru că aceștia formau generația de 48. „Crescuti în idelle lat Micu, Șincai, etc.“ — așa mai adauge: de ale lui Andrei banoș Șaguna — *patrunși cu desăvârșire de la lămanțâții noastre, de mândria nobilă ce în această constituție, ei aveau cu toții ceva seninătatea, din demnitatea, țara de carnea strămoșilor noștri români.*

În urma acestor constatări, pe cari le găsim în primarticolul „Tribunei“ dela 10/23 Iulie 1901, 152, fiind chestie deschisă, subscrierul, cari care am ajuns la mijlocul unei vieți omni-pimii permit a lua cuvântul și a declara, dintr-o că cele cuprinse în pomenitul articol sub titlu „Generația viitoare“ le subscriu și mă gândesc cu ele; am însă unele observațiuni și păreri cari le cred în legătură logică și necondiționată — cu ideile conducătoare asupra acestor stiuini.

Le public cu gândul împăcat de a-mi fi datoric instituit.

Este adevărat, că tinerimea crescută în neromânească are apucă uri de să te aperi de nezeu; romanitatea ei, adevărat rezidă, poate mai în numirea sfioasă că sunt de origine români, încolo: »haine, femei, biliard, mișcări beuturi«, chefuri și câte un »hetz« pe de-a-iaiar ca sport »nobil«: cele 32 cărțile...

A discută chestiunea creșterii morale — materiale și intelectuale a tinerimei noastre de cuprins mai larg, se cere, după mine, nu să constatați în generalități, că bântuie un

— Chilipirgii să se dea la o parte. Care vrea să cumpere?

Șapte inși se aleseră din ceată.

— Vouă vă dan! — le zise Dinu.

Dar primarul care știă că luțerna se dădea fără plată, căci o plătișe prefectura, pufni de răs:

— Da' bine i-ai ales, Dinule!

Apoi către oameni:

— Luțerna se dă degeaba, măi potlogarilor. Dar n'avem decât trei sute de kilograme. Să vedem cui o dăm.

Cu mare greutate s'a făcut împărțirea și când a venit vremea de pus ovăsul, Dinu s'a dus la câțiva din oameni să le arate cum trebuie pusă luțerna.

I-a pus mai întâi să are mai adânc și să grăpeze bine locul. Apoi a azvârlit ovăsul: patru duble la pogon și l-a acoperit cu grapa lui de fer. Peste semănătura de ovăs a împrăștiat sămânța de luțernă: 15 kilograme la pogon și a acoperit-o cu grapa de spini.

Unul din ei însă vru să se arate mai deștept.

— Da' bine, măi vericule: de ce n'ai semănat luțerna odată cu ovăsul?

— De ce?

— Ei, de ce! Nu făceai două grăpături.

— Păi m'au gândit că dacă le-oi semăna de-

BÉTAY și BENEDEK,

ateller artistico pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Mare magazin de tot felul de balne bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernaculume, amvoane, iconostase parțiale. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere.

Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

in sinul neamului românesc, ci să prezintă soluțiile, adică mijloacele eficace de sanare.

După cum s'a accentuat, tinerimea de dinaintea după 48 a avut dela cine să inspire: *Clain, Inca, Malor*, etc.

Această tinerime, — după 48 — e astăzi, pe a mai înaltă treaptă a vieții omenestii, din sinul acestei tinerimi sunt recrutați azi bătrânii, concătorii firești ai luminei în sufletul poporului românesc.

Dela aceștia am învățat și noi naționalism, patriotism și spiritul de jertfire pentru cauzele mari ale neamului, pe vremile înălțătoare dintre anii 190 până la 1900.

Deputații naționali, toți, sunt din șirul entuziașilor vrednici, dele cari am învățat câte știm, tot dela ei trebuie să așteptăm îndreptarea și îndrumarea vieții naționale în viitor, pe lângă cel unchișor dela Arad, și pe lângă frații lui din lungul latul țării.

Un păcat al bătrânilor noștri de azi este, că numai cu prilejul adunărilor generale ale »Asociațiunii« și »Fondului de teatru«, îi vedem chemați la muncă națională.

Patrimoniul însufletirii moștenite și de care fu deștărnăm părtași în timpul memorandumului și noi, de azi o avere păstrată cu sgarcenie de scumpii noștri conducători.

Istoria luptelor lor cu felurite vrășmași și cu toate curente toate dușmănoase popoului român în epoca mai nouă puțin tineri intelectuali, concătorii de mâne ai neamului, o cunosc.

Să nu rățăm. »Cartea de aur«, istoriile critice, despre evoluția culturală-națională, sunt toate acte de pietate națională: apoteoza unor lupte de zei, carințe și șirurile oamenilor muritori.

Noi altceva cerem și altceva gândim: fiecare om să aibă reputația de conducător stimat în toate direcțiile vieții noastre sufletești, stabilită să înceapă un fel de pedagogie națională, să cheme tinerimea studiosă la conveniri sociale, cum erau în urmărire convenirile, petrecerile de prin Lugos, Aransebeș, Șiria, Pâncota, cu duhul lor înălțat înainte de asta cu 15—20 ani.

Se învie în familiile fruntașilor cultivarea artelor frumoase, discuțiile edificatoare de dragostea porții dătinilor și a limbii străbune, să cunoaștem aproape, cărările ducătoare la izbândă națională, ca să nu repețim aceleași încercări, ci pe temelii experiențelor spuse cu grai viu, să putem merge înainte și noi, câte o periclică la marea țară națională.

Dacă ne adunăm, de pildă la onomastica unui om, acolo drept răspuns la cuvintele calde ale tinerime, să avem un nou izvor de educație națională, în răspunsul unchișului.

— Cu ce-om scoate noi oare vitele din iarnă? Pe primăvară însă Dinu primi dela un fost tovarăș de școală al lui, care acum era îngrijitorul unei moșii mari, vre-o zece kilograme de trifoiu cu care semănă un pogon. Larba cu trei și rășari foarte bine la adăpostul orzului cu care fusese sămănată și părea a fâgădui un fân foarte bun. Dar într-o zi, pe când o arăta unor oameni, Dinu se oprî de-odată în loc și se întinsecă la față: trifoiul lui avea torțel.

Niște fire gălbui, subți și lungi se încolăciseră pe tulpinițele de trifoiu, și legaseră tufă de tufă aproape o jumătate de stânjen pătrat.

— Cum dracu?! — se miră Dinu. Eu m'am uitat bine la sămânța de trifoiu și n'am văzut nici fir de sămânță de torțel.

— Apoi se plecă și se uită cu băgare de seamă la firele aceluși primejdios dușman al trifoiului.

— Bine c'am dat de el până a nu face sămânța și a nu i-se coace.

— Da ce eră să fie atunci?! întrebă unul din oameni.

— Ce era să fie?! Cine știe când mai putem pune trifoiu pe locurile noastre! Asta-i bucuria noastră afurisită, neică. Trebuie s'o opresc până să n-mi năpădește tot pogonul.

Și repezindu-se acasă, Dinu veni cu o coasă, și un hârț și cu o sarcină de paie. Così tot stecul cu torțel și mai intră cu coasa și împrejurul lui ca doi pași lățime. Amestecă apoi coștura cu paie ce adusesse și le dădu foc. După ce arse tot, se apucă de săpă petecul acela la casmă adâncime, acoperind acel loc cu pășant în grosime de-o palmă bună. Se uită cu băgare de seamă la opinci și văzând că n'a ră-

Să știm, bunăoară, *că cine a pus bazele organizației noastre de azi, în legătură cu slavii dela nord și sud*, cum a lucrat, pentru a invins pedecile puse în cale-i, *ce calități avea* și cum pentru iubirea de neam, a cutrierat cea mai însemnată parte de lume românească și slavă și a dezvoltat *cultura științelor istorice în sinul fraților români*, aproape trei decenii de-arându!

Procedeul acesta, neapărat, va curăți zgura străină dimprejurul sufletului celor mai mulți dintre tinerii români; va feri tinerimea de viața ușoară și otrăvitoare de azi; va apropiă sufletele de suflete; va fi o disciplină orecum părintească, urmată din firea blândă a creșătorului cuminte, care-și cunoaște *elementele* și știe scopul ce-l urmărește; se vor face studii folcloriste în popor, se vor apropria de țărâtime, vor merge să asculte pe dl Iorga și vom avea în scurtă vreme șirurile încheiate și tinerimea păzită sub aripile ocrotitoare ale părinților spirituali.

Alte cărări mai apropiate de lumină nu cunosc, să le spuie alții. *Dela Crișul repede.*

Din România.

O excursiune a A. S. R. principesa Maria
Am anunțat la timp excursiunea Alteței Sale principesa Maria în județul Vâlcea. Asupra acestei excursiuni aflăm următoarele detalii:

A. S. R. a sosit Joi, cu trenul, în gara Băbeni unde a fost primită cu cele mai călduroase salutări din partea Integei societăți din Vâlcea.

Doamnele și domnișoarele Vâlcene au întâmpinat pe grațioasa principesa cu buchete de flori.

Corul școlar din Băbeni a intonat imnuri naționale.

A. S. Regală a convorbit mai mult timp cu persoane din elita Vâlceană; principesa moștenitoare a spus că e foarte încântată de superbe poziții dela mănăstirea Horezu.

După aproape un sfert de oră A. S. R. principesa Maria care eră însoțită de micii principii a plecat la mănăstirea Horezu unde s'a interesat de lucrările făcute pentru restaurarea acestui mare monument istoric.

A. S. R. a făcut apoi, după amiază o excursiune în admirabilele poziții dela mănăstirea Surpatele și la Govora. Noaptea principesa moștenitoare a stat la mănăstirea Horezu.

A doua zi, Vineri, A. S. R. principesa Maria și micii principii au mers la R. Vâlcea, au vizitat orașul oprindu-se la pepiniera județului unde au luat o mică gustare și apoi au plecat la Govora. Dejunul l-au luat la această stațiune balneară.

Dela Govora A. S. R. a plecat pe Valea Olteului până la mănăstirea Corneiu, admirând splen-

das nici un capăt de torțel pe ele, luă lanul și-l cercetă cu băgare de seamă.

Oamenii cu care venise el, plecară de mult în sat, așa că Dinu se putea uită în tihnă peste tot locul. Nu mai văzu nimic. La două săptămâni iar trecu prin trifoiu și nici de astădată nu văzu nimic. În anul acela, după ce a secerat orzul, trifoiul se sbură bine până în toamnă și el îl cosi odată. Iar în anul al doilea se hotărî să-și facă singur sămânță de trifoiu. Când veni vremea coasei întâia, el își cosi trifoiul ca de obicei. Dar la coasa a doua lăsă netăiat un parțial mai frumos și așteaptă să se coacă bine trifoiul de pe el. Când firele se uscaseră de tot și capetele de trifoiu păreau ruginii, se apucă și culesse acele capete, lăsând tulpinițele pe loc. Și după ce a sfârșit de treerat spicoasele, începu a bate trifoiul. Dar lucrarea eră migăloasă și Dinu o lăsă până după ce făcu sămânțurile și ogoarele de toamnă.

Iar în miezul iernei se apucă iar de ea și scoase vre-o 20 de kilograme de sămânță curată de trifoiu. Avea desigur vre-un plan, Dinu nostru căci în primăvara următoare seamănă două pogoaane cu trifoiu.

Tot în primăvara aceea, câțiva oameni tăbăriră pe el, să i învețe ce alte nutrețuri pot pune, căci ei n'aveau nici trifoiu, nici lățernă.

— Puneți porumb! — le răspunse Dinu.

Oamenii se uită unul la altul, crezând că Dinu îi ia în bătaie de joc și unul din ei zise:

— Da, nu punem noi porumb în fiecare an?

— Apoi nu așa.

— Dar cum?

didele poziții. Seara principesa moștenitoare s'a întors în gara Băbeni de unde a luat trenul spre a veni la București.

Manevrele mari. Marile manevre din acest an vor avea loc în județul Romanș, și vor fi executate de către corpul I de armată.

În acest scop, A. S. R. principele Ferdinand și dl general Crăiniceanu, au fost zilele acerte în județul Romanș de au vizitat câmpul de manevră.

Manevrele vor avea loc pe la sfârșitul lunii Septembrie.

Cartierul M. S. Regelui va fi orașul Caracal, unde Suveranul va sosi în ziua de 21 Septembrie.

Defilarea trupelor se va face pe câmpia de lângă Caracal.

Studiile geologice la sate. Institutul geologic, care se ocupă cu ridicările de hărți geologice, și care studiază pământul arabil și toate substanțele minerale utile ale subsolului, chestiunile de alimentare cu apă ale comunelor, drenage, etc., va trimete și în această vară, ca de obicei, personalul său compus din geologi, — la sate.

Ministerul de interne a dat prefecturilor de județ din întreaga țară o circulară, prin care le face cunoscut că personalul însărcinat cu aceste studii, având nevoie de a le aduce la bun sfârșit, de tot concursul autorităților comunale, e nevoie să se pună în vederea administratorilor de plăși și primarilor comunelor rurale, ca să dea geologilor institutului și întregului personal, tot concursul necesar, mai ales că lucrările nu se fac numai în interesul Statului, ci mai ales în interesul populației rurale.

Personalul geologic își va proba identitatea prin cărți de legitimație, purtând sigilul acestui institut.

Restaurarea mănăstirii Horezu. Mai multe ziare au anunțat că se va construi o reședință de vară la mănăstirea Horez, din Vâlcea, pentru AA. LL. RR. Principii Moștenitori.

Știrea, astfel dată nu e exactă. Nu e vorba de construirea nici unei reședințe pentru Altețele Lor Regale la Horez. Dar se procede acum la restaurarea completă a acestei mari și frumoase mănăstiri, și, fără a se face noi construcții, se vor amenaja în această mănăstire apartamente cari vor servi ca reședință Altețelor Lor Regale.

Castelul Peleş. Înfașurarea castelului Peleş, din Sinaia, va fi cu totul schimbată, — în urma dorinței M. S. Regelui. A început să se înlocuiască tot ce este de lemn, în fațadă, cu piatră.

— Semănați-l mai des, des de tot, să crească firele unele lângă altele, ca să nu se poată îngroșa și când o începe să-i dea pe ici-colea spicul, tăiați-l ca pe fân, uscați-l și faceți-l porcoae, apoi căpițe. Și dacă voiți să aveți un nutreț și mai bun, semănați-l în două cu meu.

Oamenii îl ascultară și chiar în primăvara aceea făcură așa precum îi învățară Dinu, iar în iarna ce urmă, nu mai duseră nici o grijă pentru vitele lor care ieșiră frumoase în primăvară.

Iar primăvara, cum înfloriră bine pământul, Dinu Militaru trecea cu grapa prin lățernă, având grijă să-i întoarcă dinții înapoi.

Mai mulți oameni însă se plânseră odată că lățerna se prea scutură la strâns și nu rămâne din ea decât bețele tulpinilor.

Dacă n'o întoarcem pe amândouă părțile, nu se usucă bine; dacă o întoarcem, se scutură. Ce-i de făcut?

— Să vă învăț eu! Ați văzut voi ce mi-am făcut eu acum de curând?

— Ce?

— Niște capre de uscat lățerna și trifoiul.

— Nu le-am văzut.

— Trei pari ascuțiți la capetele de jos și legați împreună la capetele de sus. Pe acești pari bat niște bețe cari țin palele de fân să nu cază în jos.

Oamenii nu prea erau lămurii cum vin caprele acelea, dar când le văzură după câva timp pe câmp, înțeleșeră că se puteau face ușor de orificine și deoarece lemnele nu erau scumpe prin partea locului, mulți din ei se grăbiră să-și facă și ei.

Sentența în chestia clubului din Arad.

Deputați naționali osândiți.

Arad, 30 Iulie.

Prefectura poliției din Arad și-a adus în sfârșit sentința în afacerea partidului național din Arad care a înființat aici un club.

Pentru oricine va fi de interes să afle dacă înălțata noastră poliție permite înființarea clubului național în Arad sau nu. Sentința însă e culmea unei *sentințe echivoce* adică în două peri. Se vede că redactarea ei a pricinuit dlui prefect de poliție multă bătaie de cap. De aici se explică întârzierea sentinței.

Dar cu toată întârzierea asta, dl prefect nu a știut să deslege întrebarea asta atât de grea ce singur și-a pus-o într'un chip atât de prisos, și dacă l-am întrebă, suntem sigur că nici el nu ne ar putea spune în baza sentinței dacă permite înființarea partidului sau nu.

Firește, întrebarea asta i-am face-o cel mult de curiozitate, ca să ne amuzăm de încurcătura dînsului. Cât pentru înființarea clubului, asigurăm pe dl polițai că nimeni dintre noi nu va cere prețiosul dumnisale aviz, ci vom merge înainte pe calea organizării noastre, nepăsători de orice ucaz al d-sale și al inspiratorului său, guvernul unguresc.

Iată pe scurt cuprinsul acestei hotăriri: Prefectura a pus supt acuză pe deputații dr. N. Oncu, dr. Ioan Suci, dr. Stefan C. pop și Vasile Goldiș și pe fruntașul nostru dl avocat Mihai Veliciu pentru două delict: întâi pentru înființarea unei reuniuni politice, delict care contravine ordonanței Nr. 1136/1898 a ministrului de interne. Prefectura poliției a binevoit să *absolve pe deputați de acest delict*. Al doilea delict al lor ar fi fost convocarea unei adunări cu caracter politic fără o a fi anunțat poliției delict care contravine ordonanței Nr. 766/1898. Acuză a doua nu a fost ridicată decât împotriva deputaților Suci și Pop și împotriva dlui M. Veliciu, și acești d-ni au fost osândiți pentru delictul acesta la o amendă de câte 100 cor. (preschimbătoare în câte 5 zile amendă în caz de neplătire) și la altă amendă de câte 50 de coroane fiecare sau în caz de neplătă, câte 3 zile reclusiune pe cheltuielă personală a amendanților. Numiții domni vor trebui să plătească și toate cheltuielile procedurii.

Domnii dr. N. Oncu și Vasile Goldiș nu au fost acuzați de al doilea delict căci pe cum se știe, au lipsit pe timpul deschiderii clubului duși să-și caute de sănătate.

În motivarea sentinței se arată întâiu pe scurt organizația partidului naționalităților pe baza statutelor tipărite de partid.

Este deci lucru neîndoios, se spune cuvânt cu cuvânt în sentință, că *organizația pe baza acestor statute reclamă controlul autorităților, și deci activitatea ei nu se*

poate admite decât în baza unor statute aprobate de guvern. (?)

Cu toate acestea acuzații *sunt absolviți de această acuză* pricină că ei *ar fi tăgăduit* că au înființat o societate politică și tăgada lor nu a putut fi infirmată cu dovezi. (În realitate deputații noștri nu au tăgăduit înființarea clubului ci a unei *societăți politice*, ceea ce face mare deosebire. Căci înființarea unei societăți politice reclamă aprobarea guvernului, pe când la înființarea clubului unui *partid parlamentar* nu trebuie, deoarece un partid parlamentar în sensul constituției nu are nevoie de aprobarea guvernului. Poliția a ridicat însă acuza pentru înființarea unei *societăți politice*, lucru fals pe care deputații l-au tăgăduit ca fiind neadevărat).

>Faptul că >statutele< au fost elaborate, și că au fost tipărite nu poate constitui un delict, ci se califică cel mult ca *încercarea unui delict*, care însă în sensul legii nu poate fi pedepsit.

Pentru acest delict deputații sunt deci absolviți, pe când pentru ținerea unei întruniri de caracter public și politic ei au fost osândiți.

La interogator deputatul dr. Ioan Suci a mărturisit că în luna lui Februar a. c. a publicat în >Tribuna< o convocare pentru deschiderea clubului pe ziua de 16 Februarie. S'au prezentat vre o 50—60 de persoane. Dânsul a rostit un discurs spunând că partidul național, fiind recunoscut ca partid a înființat un club pentru ca membrii clubului să aibă un local statornic.

Dr. C. Pop a mărturisit că a fost față la întrunire și că dr. Suci ar fi rostit cuvântarea amintită.

Mihai Veliciu a mărturisit că a luat parte la întrunire și că a luat cuvântul mulțămind dlui Suci.

S'a stabilit deci în mod evident că s'a ținut o adunare publică de caracter politic la care s'au rostit discursuri politice.

S'a luat în considerare ca *împrejurare atenuantă* faptul că acuzații nu au fost încă osândiți pentru astfel de delict, dar ca *împrejurare agravantă* faptul că ei dispun de o cultură superioară și cunosc legile.

Acuzații pot reclama în termen de 3 zile dela primirea sentinței.

Din străinătate.

Evenimentele din Turcia.

Insuflețirea în Constantinople a mai conținut. Locuitorii ascultând de comitetul turcilor tineri s'au întors pe la casele lor dând răgaz guvernului să înceapă lucrările pregătitoare pentru convocarea parlamentului la toamnă. Sultanul a pus ieri jurământ pe constituție în fața seic-ului-islamului, șeful ulemalelor (cea mai înaltă corporațiune judecătorească). La rostirea jurământului sultanul a pus mâna pecoran (biblia turcilor), semn că e hotărît să cinstească cu sfîntenie legile constituționale.

Din toate părțile țării se vestește liniște.

Demonstrațiile de bucurie au conținut tîndeni. Autoritățile comunale și nești muncesc la alcătuirea listelor de gători în vederea apropiatelor alegeri lamentare. Un comunicat oficios adă cunoștință, că ministrul de interne, încredințat cu organizarea și conducerea gerilor.

În străinătate a stîrnit senzație alungării unor ofițeri de jandarmerie cezi. Turcii tineri înstăpăniți pe în țară, se spune că nu vor îngădui ofițerilor jandarmeriei străine să mai useze de turile bazate pe învoiala de Mürzateg pare că instituțiile de reformă ale pu au devenit de prisos cu totul.

Puterile privesc cu un început de merire noua desfășurare a evenimentelor. Dar poate turcii tineri, cari au reu organizația lor admirabilă să elupte o tuționalismul peste noapte și le au să fel să bată în retragere, vor fi des prevăzători să nu le dea un pretext amestec, în acest caz — îndreptățit. Dacă vor garanta toate condițiile de pedecata desvoltare celorlalte popoa Macedonia.

Din mizeriile Bihorului

Țăranii noștri de prin Bihor mai peste iesc din prăsirea vitelor. Aceștia însă bue pășune și de aceasta n'au țărani bii și atât de mult n'au, că unii și vara su strănși a-și ținea vitele în grajd. Pentru șunile sunt: ori ale erarului, ori ale episcopii, pășunile acestea se întind uneori chiar p' ușa țaranului, așa că acesta pe lângă toată și bunăngrijire, tot scapă din când în câte în pășunea străină. Iar șumarii și străjuiesc cu toată energia în preajma acestor teni, pe cari apoi fără suflet și milă îi cele mai grele amende, încât bieții țărani mai pot resuflă în draga >libertate<.

Pe copiii acestora, pe lângă amenzile lor, îi mai și bat tirănește și-i desbracă de până la peie. — Iată cum scrie un ungur un eaz de ac sta într'o foaie ung reaso Oradea mare:

>Având în serviciu pentru pășunarea un fecioraș român, într'o Duminecă seara venit acasă numai în cămășuță, ploaie și de vânt toată ziua și zgriburind de frig spus, că pădurarul episcopului l'a desbrăcat toate celelalte haine și l'a lăsat gol.

Mi-a fost milă de copil și încă în seara am alergat la pădurar (iagăr) să-i scot vântul, dar fără rezultat. Astfel bietul copil și mâne-zi la 4 dimineața cu vacile la tot prin ploaie rece și tot numai în amărâtă cămășuță. Acolo l'a bătut ploaia și vântul până seara târziu. În timpul acesta încercat de nou să-i scot hăinușele.

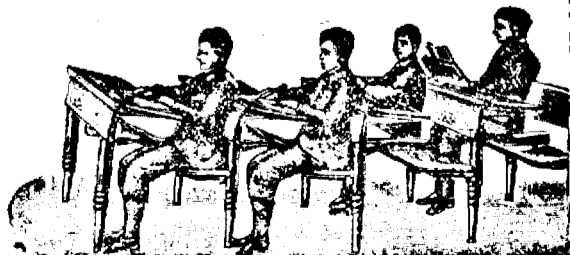
De două ori am încercat, dar fără rezultat. Mai în aiu i-am scris, la ce nici nu mi-a răspuns. Apoi m'am dus în persoană și i-am oplatesc paguba, dar nu numai că nu mi-a plătit, ci eră p'aci să mă dea mine-afară grobianul de pădurar *Ogyry* încrezutul episcopului.

Seara, când a venit copilul cu vacile, abia putea sta pe picioare, abia putea vorbi și mura vînat ca pruna, încât am plîns de lui. După ce încăpăținatul tirannici după tre n'a dat hainele, l'am acuzat la fisolgăbîră.

Bancă de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de birouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franca.

Liceele noastre.

am primit și am rezumat anuarele tuturor liceelor (afară de cel din Blaj, nu ne-a venit) românești din țara noastră. Până acum în zările noastre s'a prea puțin atențiune școalelor secundare, deși ele au o însemnătate deosebită pentru formarea viitoarei noastre generații.

Generația nouă de intelectuali la noi se nează în două feluri de școale secundare: în cele românești și în cele ungurești. E regretabil, că în timpul din urmă cultura către școalele secundare nemțești ale țării din Ardeal a scăzut, atât de mult încât pe puținii tineri ieșiți din aceste școale de bune și solide nu-i putem pune la încercare și trebuie să ne țărâmurim la cele românești și ungurești.

Într'un articol trecut despre viitoarea noastră generație am arătat efectele școlii unicești. Ele sunt un adevărat desastru național pentru noi. Școala secundară ungurească a creiat acele tipuri pocite și hibride, care poartă în mod neîndoișos întipărită pecetile timpului de tranziție spre maghiarizarea completă a clasei noastre de cărturari.

Dacă nu ne vom îngriji de o creștere mai românească a viitoarelor generații mai ales părțile ungurene și bândărene, în timp de generație-două intelectuali noștri vor fi deplin maghiarizați în limbă, în mentalitate, în cultură, în toată firea și apucăturile și sentimentul lor național, chiar dacă se va pierde, va fi ca o inscripție, o pecetă mincinoasă lipită pe firea lor adevărată. Atunci toată lupta, toate aburările noastre de azi vor fi fost zadare și urmașii noștri, răsnici, pierduți și înjinați de noi, vor avea cel mult un zimbret de dispreț pentru opintirile noastre neîndoișoare.

Aceasta va fi cel mai mare triumf al politici ungurești. Ea nu ne va învinge cu armele politice nici odată, ci cu armele culturale, nu ale unei culturi superioare, care este și ne supune de bunăvoie, ci a unei culturi impuse cu toate mijloacele oficiale și neoficiale, unei culturi, care ne înjuri, ne împresoară și ne cucerește întru totul și pe nesimțite printr'o pătrundere lentă, îndelungă și irezistibilă.

Nu mărim, nu exagerăm și nu punem lucruri aprinse, tabloul acesta al viitorului este absolut exact pentru oricine știe să evadă, să închege trecutul și prezentul într'o linie neîntreruptă și continuă a cărei drumare merge cu o stăruință neîndurată spre ținta asta.

Ce ne rămâne în fața acestei primejdii? Refugiul nostru nu pot fi decât școalele secundare românești. Aici putem cultiva limba românească, putem da viitoarei noastre generații pe lângă o bună creștere morală și o cultură cu adevărat românească. Aici se impune altă întrebare: oare școalele noastre secundare de azi pot răspunde acestei meniri, au ele puterea naționalizatoare necesară pentru a paraliza efectele teribile ale școalelor ungurești? Mulți vor crede, că este natural de a se răspunde în chip afirmativ.

Noi însă nu inclinăm spre acest răspuns. Împotriva până și românismul celei mai românești, ca tradiție, ca spirit și ca limbă, în școalele noastre, al liceului din Brașov, numai relativ și nu atinge încă măsura

pe care trebuie să o dorim. Firește, nu putem învinui pe profesori și mai puțin pe susținătorii școlii pentru acest curs, care-i rezultatul unui întreg concurs de împrejurări.

Dar e de datoria noastră cea mai sfântă de a îndreptă acest neajuns, de a repara prin proceduri conștiente ceea ce împrejurările au alterat în mod inconștient. Să nu se creadă că este de ajuns faptul, că limba de predare a unei școli e românească, pentru a califica școala cu adevărat românească.

Elevul ieșit dintr'o școală românească trebuie să se deosebească în mod radical, nu numai în limbă, de elevii școlii ungurești. În toată mentalitatea, în judecata, în concepțiile lor, în felul lor de a privi orice chestiune dela cea mai mare până la cea mai neînsemnată, în sfârșit și în felul cum se prezintă exterior, trebuie să fie o adevărată prăpastie între ei. Școala noastră trebuie să desvolte să întărească și să cristalizeze în mod conștient toate calitățile de rasă specifice românești care dorm inconștiente în fundul sufletului fiecărui copil român ca o moștenire transmisă și întărită din generație în generație dela strămoșii săi români.

Atunci și numai atunci vom avea o generație crescută românește. Atunci ea nu se va putea desnaționaliza chiar dacă ar vrea, căci instrăinarea ei ar fi o imposibilitate organică și toată firea și gândirea ei s'ar împotrivi unei prefaceri silnice.

Dar până la rezultatul acesta vom avea de făcut o cale lungă. Trebuie o prefacere a corpului profesoral dela școalele noastre. Să mărturisim că în partea lui covârșitoare el nu este pregătit pentru această misiune de naționalizare. Avem profesori bini pregătiți, pe-alocuri chiar având un frumos capital de cunoștințe și o bună pregătire specială, nivelul lui moral este aproape fără excepție la înălțime, dar atâta nu ajunge.

Cam stăm cu cultura românească a profesorilor noștri? Mărturisim pe față, foarte rău. Cu cât ne depărtăm mai mult de granițele României, cu atât mai puțin românească e cultura clasei noastre de cărturari și tot astfel și a profesorilor noștri.

Trebuie deci să căutăm aici o schimbare radicală, căci până nu vom avea profesori cu cultură românească, nu le putem cere imposibilul: creșterea unei generații cu cultură românească. Pentru aceasta trebuie să proclamăm ca principiu suprem că nimeni să nu poată ajunge profesor la vre-o școală secundară românească, fie gimnaziu, fie liceu, fie chiar școalele normale sau seminarile (deși acestea nu pot fi socotite școale secundare) fără a-și fi dobândit o cultură românească deplină.

Nu merge, cum se întâmplă azi, până și în Brașov, ca oameni cari și-au făcut toată cartea, dela clasa întâie de liceu până la diploma de profesor, exclusiv în școale străine. Profesorii aceia poate să fie persoane foarte destoinice și onorabile și bine pregătite în specialitatea lor, dar nu pot corespunde marelui lor meniri de a naționaliza școala românească, atunci când ei se află poate chiar sub nivelul de românism al școlii și chiar și al școlărilor lor.

Nu voim să spunem că este cu neputință ca un profesor să corespundă supt acest raport, dacă nu și-a făcut numai decât școalele în românește, (se poate ca el prin autodidactică și autodisciplină de fier să-și ro-

mânizeze toată cultura și toată conștiința) dar e mai probabil ca el să nu poată corespunde.

Și nici atâta nu va ajunge. Va trebui să mergem mai departe, să cerem cu toată stăruința ca nimeni să nu fie angajat profesor la o școală românească dacă nu a urmat un timp oarecare, după părerea noastră cel puțin doi ani (un an ne pare prea puțin) la o universitate din România, urmând acolo mai ales cursurile de limbă, de literatură, și de istorie românească și pe ale specialității sale pentru a cunoaște terminologia ei românească. Aceasta va trebui să o cerem pe viitor tuturor profesorilor noștri, indiferent de specialitatea ce și-au ales.

Știm că propunerea asta nu-i nouă, dar să nu ne mai mulțămim cu constatarea asta, ei să trecem în sfârșit dela cuvinte și propuneri la fapte. Cum, în ce fel? Aici auzim ridicându-se corul cărcotașilor cari nici-odată n'au curajul unei hotărâri, a unei fapte, ci se mulțănesc să-și tânguiască ieremiada.

Ei bine, pe cât știm, aproape toate liceele (despre Brașov, Blaj, Beiuș și Năsăud știm chiar sigur) au fonduri din cari se dau burse pentru a se crește profesorii acestor școale. Este deci foarte ușor ca din aceste fonduri să se dea în loc de 4 ani, burse pe 6 ani, dintre cari 2 ani pentru România. Școalele fiind autonome pot hotări lucrul acesta.

Cu aceasta însă chestiunea nu ar fi rezolvită. Atunci ne vom fi îngrijit ce-i drept, de surescenența viitorului, dar profesorii azi angajați încă vor trebui supuși procesului de românizare.

Aici avem un nou și bun mijloc pe care nu-l recomandăm numai, dar pe care am dori să-l vedem declarându-se obligator: cursurile de vară din Valenii-de-munte.

În privința asta nu putem lăuda îndeajuns buna hotărâre a direcțiunii liceului din Brașov de a da ajutoare la trei profesori pentru a merge la Valeni. Exemplul ei va trebui urmat cel mai târziu anul viitor de toate liceele noastre.

Mai mult chiar, cel puțin profesorii de istorie, de limbă și de literatură românească, azi definitivăți, vor trebui să dobândească câte un concediu de un an-doi pentru a merge (cu leafă neștirbită) la București. Căci este absurd ca azi să predea istoria limbii și literaturii românești profesori cari și-au luat »doctoratul« dela savanți ca Moldovan Gergely, Ciocan, Alexics etc., oameni cari ne fac pagube cu mult mai efective și mai reale cu pretențiile lor »cursuri« universitare — cea mai caraghioasă caricatură a cuvântului știință de când există vre-o catedră pe lume — decât chiar cu politica lor ungurească.

Am arătat aici ce socotim noi necesar pentru naționalizarea școalelor noastre secundare. Azi dezideratele acestea nu mai sunt ale câtorva oameni numai, ele sunt ale tuturor românilor buni, luminați și prevăzători, și sunt pe cale de a fi ale unei întregi opinii publice. Nu vom înceta de a face propagandă pentru ele, căci sunt răsărite din nevoile adânci, de neînlăturat, ale unui neam întreg, din nevoile elementare ale existenței sale chiar.

Și în fața unei astfel de necesități hotărâte și imperioase direcțiunile liceelor dacă mai țin la opinia noastră publică vor trebui să se sature.

Consiliu de ministrii. La 4 August n. se va ținea un consiliu de ministrii, la care vor participa toți membrii guvernului.

Încă o primejdie pentru școale. Mai mulți preoți din satele din împrejurul Aradului ne aduc vestea că în comunele acelea autoritățile au ațerțat la un nou mijloc pentru a obține maghiarizarea școalelor. Notarii comunali fac mari opintiri pentru a îndupleca pe unii părinți să declare că doresc ca limba de predare a școlii să fie cea ungurească.

Dacă 20 de părinți vor cere aceasta, școala va trebui declarată școală ungurească, conform legii lui Apponyi.

Este datorita preoților de a sta pază împotriva uneltirilor tot mai mărunte ce se fac împotriva școalelor noastre.

Croații și camera ungară. Deputatul croat Supilo și-a terminat seria de articole în ziarul „Novi List”. În articolul ultim se spune, că tactica cea mai potrivită situației de azi, e să nu se trimită delegați în camera ungară. Numirea banului și felul cum s'au stabilit afacerile comune a jignit principiul de paritate pe care se întemeiază transacțiunea. Tendința politicii ungurești a fost totdeauna știrbirea autonomiei croate. E timpul suprem ca oamenii politici croați să dea un răspuns conștient, desconsiderând parlamentul ungar.

Maghiarizarea numelor de localități. Wiener Deutsche Korespondenz muștră ziarele din Viena pentru faptul că în rebuținează din comitate numele de localități ungurești din Ungaria cari în Austria sunt absolut necunoscute, contribuind astfel la maghiarizarea numelor de localități din Ungaria.

Alegerea de patriarh.

Deschiderea Congresului.

Arad, 29 Iulie n.

Congresul național sârbesc a fost deschis astăzi în Carloviț cu o pompă extraordinară și în mijlocul unui interes colosal. Mii de oameni au împesurat deja des de dimineață palatul patriarhal și edificiul în care își ținea congresul ședințele. Un pluton de jandarmi, abia cu greutate a a putut trage cordonul prin care se răsbește în sala congresului. La ora 9 s'a prezentat cu steag și cu muzică în frunte, compania de onoare sub conducerea căpitanului Pupits și tot atunci s'a așezat pe piața de lângă reședința batalionului întâu al artileriei de cetate din Peterwardein.

Deputații au intrat înainte de zece în congres, conduși de administratorul Bogdanovici.

În sala de ședință sub un baldachin roșu așezat pe o estradă înaltă este fotoliul comisarului regesc. Ceva mai jos, alătura și lângă baldachin este scaunul președințial, pe care îl ocupă Nicolici Miron, cel mai bătrân dintre episcopi în ordinea sfințirii, care prezidează congresul. Înaintea sa în semicerc sunt șase fotolii de catifea pe seama episcopilor. La stânga dela estrada comisarului regesc sunt locurile rezervate pentru comisiunea congresuală permanentă.

Galeria este tixită de dame elegante din în lta societate sârbească.

La 10 fix, episcopul Nicolici Miron salută pe cei adunați și deieagă o comisie care să invite pe comisarul regesc.

Câteva minute în urmă apare comisarul regesc Günther Antal însoțit de atașatul său Joanovits Pál, amândoi înbrăcați în haine de gală ungurești. Episcopii în frunte cu Nicolici îl primește la ușă, și-l conduc la locul destinat. Aici predă atașatului rescriptul regal de investire a sa, redactat în ungurește, care îl citește. Deputații îl ascultă în picioare. Afară compania de onoare a tras o salvă, iar artileria 24 de tunuri.

După citirea rescriptului, care s'a citit și în traducere sârbească, comisarul Günther Antal a rostit în ungurește următoarele:

Preasfințitorilor domni Episcopi, reverențissimi și onorați deputați congresuali! În urma prea înaltului rescript regesc, care s'a citit aici, numit fiind de Majestatea Sa preagratișul nostru împărat și rege apostolic, la acest congres de comisar regesc în puterea acestui drept deolar congresul național sârbesc, convocat pe azi de consistorul mitropolitan, da deschis. Rog pe atașat să măcească aceasta în limba sârbească.

Atașatul a repetat apoi cuvintele acestea în sârbește.

După aceasta episcopul Nikolits a prezentat omagiile de loialitate din partea congresului.

Comisarul regesc — a zis Nikolits — a deschis congresul în numele Majestății Sale, dându-ne o nouă dovadă despre îngrijirea părintească a Majestății Sale față de totdeauna credinciosul popor sârb. Luăm aceasta cu adâncă recunoștință la cunoștință și implorăm cu supunere omagială grația sa și de aci înainte pentru credinciosul său popor sârb și biserica lui. Trăiască Majestatea Sa imperială și regală Francisc Iosif I, trăiască comisarul regesc Antoniu Günther (Jivio însuflețite).

A răspuns apoi comisarul regesc. Intaiu a mulțumit în numele Majestății Sale pentru omagiile congresului, pe cari le va arăta la locul prea înalt. A accentuat apoi cum pe lângă clemența regescă în actul acesta al convocării congresului, care să aleagă pe patriarh — se manifestă și bunăvoința guvernului, care urmărește cu deosebit interes înaintarea culturală și morală a cetățenilor ortodoxi, de naționalitate sârbă. A accentuat apoi, că având în senzul rescriptului regesc, congresul acesta exclusiv misiunea de a alege pe patriarh, cu alte agende nu se poate ocupa. Provoacă apoi congresul ca în decurs de trei zile să fixeze termin pentru alegerea patriarhului și despre aceasta să l avizeze pe calea prezidiului.

După aceasta comisarul regal însoțit de atașatul său, a părăsit sala. Episcopii l-au petrecut până la ușă, iar delegația l-a condus până în apartamentele sale.

In contra limbii ungurești.

După îndepărtarea comisarului regal s'a născut o vie discuție în jurul rescriptului regal.

Dr. Miladnovits (radical) a protestat împotriva limbii ungurești, care se întronează oarecum ca limbă oficială în congres. În biserica națională sârbească limba oficială este cea sârbească și cel mult ca un mijloc de interpretare, un expedient de a te putea înțelege, admite limba ungurească. Vasa Muacevits nu admite nici aceasta, limba ungurească nu poate câștiga nici ca limbă de interpretare drept de cetățenie în sala congresului. Aceasta, atinge nu numai autonomia bisericească, ci și dreptul public croat, pentru că Carlovițul este pe teritoriul Croației. Protestează apoi energic în contra ingerenței comisarului regal, care vrea să octroieze el ordinea de zi. Protestează și împotriva numirii administratorului, care este în contra legii bisericii sârbe. Boldijar Popovici (radical) zice că protestul n'are loc acum înainte de a se fi fixat ordinea de zi. Propune să se tipărească discursurile comisarului și ale episcopului Nikolits și să se împărțească între deputați. Numai în urmă se va putea discuta dacă Günther a depășit ori nu limitele competenței sale.

A urmat apoi constituirea. S'a ales de vicepreședinte Nicolae Giurgevits de notari Klicin și Cravilovits radicali, Solarits și Obradovits, independiști.

La 12 ore, președintele a ridicat ședința. Măne vor decide definitiv asupra ordinei de zi.

Dineul.

La 1 s'a servit un dineu la palat. Deputații au primit toți invitații, independiștii însă nu s'au prezentat pentru că au aflat că se va ridica toast și pentru banul Rauch. Au luat parte comisarul regal Günther și atașatul său, episcopii toți, prefectul Balla Aladár, brigadierul Frideric Schneller și ofițerii companiei de onoare. Comisarul a stat între Bogdanovits și brigadierul Schneller. În fața lui, un admirabil tablou în ulei, care reprezintă venirea sârbilor în țară la anul 1690. Sub decursul prânzului cântă muzica regimentului 70.

La friptură episcopul Bogdanovits a ridicat pâharul pentru Majestatea Sa. Toastul a fost ascultat în picioare. Tot Bogdanovits a toastat apoi pentru Wekerle ca șef al guvernului, pentru ministrul de culte Apponyi și pentru baronul Rauch, banul Croației după aceea întâiu sârbește pe urmă ungurește a toastat pentru reprezentantul regescului, ministrul de justiție Günther.

Muzica a intonat „Gotterhalle” și s'au multe salve de tun. Günther a trebuit să în picioare urgisitul imn. După aceea a toastând pentru episcopi și pentru deputați gresuali. El a pornit din idea fundamentul conizată de Sfântul Stefan: O țară cu o limbă este slabă. Sârbii erau cam nedu cum tocmai el reprezentantul sistemului vrea tocmai contrarul: o țară cu o limbă urmare slabă, apoteozează aceste memorii vint. Scopul eră însă să vorbească pe sârbilor, și aceștia l-au aplaudat, fără să nu pentru ceea ce a spus ci pentru intenția

Hotărîrea partidului radical

Partidul radical a ținut azi după o constătuire în care și-a fixat atitudine viitoare. Hotărîrea aceasta a făcut știu. A declarat, că în chestia ordinii mulțumește cu un protest serbător urma acestei hotărîri se poate că tot va putea ținea alegerea. Asupra pe candidatul nu au hotărît nici azi, și neîndoios că șansele lui Bogdanovits minime și după toate probabilitățile novits va ieși învingător.

Turcia constituțională

Elanul de însuflețire a cuprins întreperiu. Demonstrațiile entusiaste nu conțenesc. Prisonerii politici ieșiți din sori sunt întimpinați cu urale și sârb. Se pare că și în desfășurarea sa din viața constituțională nu va fi împiedicat de tulburări. Numai la Salonic a fost vărsare de sânge, executându-se șapte trădători, cari făcuseră camarilei serios spionaj.

Puterile europene sunt de acord în Turcia în voia ei. „Omul bolnav” în nouă viață dă dovezi de o vâjșoșie toare. Bulgaria își vede interesele duite mai deaproape. Ziarele bulgare că toate nădejdiile legate de alipirea doniei li-s'au zădărnicit. Opinia publică triotică din Turcia, care acum a ajuns pânitoare și e alimentată de propaganda turcilor tineri, nu va suferi sfășierea rului turcesc și va respinge orice din afară, ce ar viola independența ab a împărăției. Poliția franceză de într'un loc a și fost alungată, iar la kueb au somat poliția străină să se teze, fiind deja de prisos.

Astfel se pare că toate planurile europene au fost nimicite prin o tră de șac. Cel puțin deocamdată sunt puțință de a se încumeta la orice

Iată telegramele mai recente:

Amne

Constantinopol. Vre-o 1000 de studenți cînșii au aranjat un meeting. Deși însulfost la culme, n'au obvenit tulburări. Tineri au lansat, au manifestat stăluind să păstreze ordinea. În moșea Sofia s'a o slujbă dumnezeiască de mulțumire. Azi bilcat oficios amnestierea condamnaților și s'a șters cenzura telegramelor.

Atitudinea armen

Berlin. — Ziarulul „Voss. Ztg.” l-se flază din Constantinopol: Comitetul revnar al armenilor pretinde garanți solide respectarea regimului constituțional în vilclarând că armenii aderă neclintiti la decongresului ținut la Paris în 1907, la cregre erau reprezentate toate comitetele revnare din imperiul otoman. Fiindcă organizațmenilor nu are încredere în sultanul Ab

pretinde, conform unei pretențiuni formulate la cel din urmă, să abdice, căci la caz contrar va avea la dispoziție toate împrejurările până când puterea nu va satisface desideratele tuturor popoarelor.

Vorbirea sultanului.

Constantinopol. — Ziarele turcești abia azi au publicat în vileag următorul incident: Alalâleri pe la orașul nopții sultanul s'a arătat poporului ce se perase înaintea chioscului Yıldız. Singur a sărit pe fereastră și i-a intrat pe demonstranți, timp de vor. Din mulțime s'a desprins atunci un zicând:

Nu dorim altceva decât să Te vedem în viață, Măria Ta. De 32 de ani și-au ascuns de noi vre-o câțiva trădători. Eram foarte atașat să Te vedem Măria Ta. Îți mulțumim de tot ce faci, c'ăi binevoit să Te arăți Măria Ta. Să ne jică Padșahul!

Sultanul a răspuns atunci cu vorbirea următoare:

Copii mei! Fiți pe pace! De la jurea mea nu am lucrat întotdeauna numai pentru bucuria și fericirea împărăției. Dorința mea cea mai fierbinte este, ca supușii mei, cari îmi sunt de aproape ca niște copii ai mei, să fie fericiți. Dumnezeu îmi este martor. De azi înainte voi fi de azi înainte sigur. Voi munci împreună cu voi. Căci de azi înainte liberi, cași când ați fi. Credința și recunoștința voastră îmi sunt de mare folos. Dar acum mergeți și vă odihniți!

Ultimele s'a retras în ordine aclamând pe sultanul.

Bulgaria și noua situație.

București. Din orașele Adrianopolis, Sereth, Moșin și Ueskueb se vestește mare înălțare. Zărilor bulgare scriind articole despre constituția turcească, recunosc că prin reactivarea ei Bulgaria și-a pierdut toate speranțele de a mai avea vre-odată Macedonia la Bulgaria.

Bandele se'mprăștie.

Sofia. Emigranții bulgari trimiși din orașele din Macedonia descrieri înălțate despre era nouă. Zărilor bulgare se reînălțază și sunt salutați de către turci. Mulți emigranți se prezintă să se întorcă acasă și e nădejde, că rezultatele propagandei grecești și bulgare se vor înmulți încurând.

Jandarmăria străină e de prisos.

Ueskueb. Ofițerii garioșonului de aici au declarat ofițerilor de jandarmerie străini, că poliția înaltă a devenit de prisos și speră a-l've. Încurând duși din Macedonia.

Sofia. Din Djumaja se anunță, că locuitorii de aici, răpiți de bucuria proclamării constituției, abalungat pe ofițerii francezi ai jandarmeriei de forme.

Șiretlicul Yıldızului.

Belgrad. Aici se acreditează tot mai mult părea, că evenimentele din Turcia s'au urzit de-a purturi din Yıldız, ca astfel să se paralizze niște reforme reformatoare ale puterilor europene.

Executarea spionilor.

Salonic. Spionilor vechiului sistem li s'a'nfundat de-a binele. Fără excepție sunt condamnați la moarte. Ofițerii condamnați se execută dimineața la marginea orașului. Eri s'au executat ieri, azi șapte ofițeri trădători. Vre-o câțiva invidioși străini, suspecți, și nazir-ul monopolului de tutun de aici, au fost provocați ca în decursul 24 ore să părăsescă orașul.

Hilmi Pașa a îmbrățișat și sărutat pe șeful misiunii turcești, Enver Bey, între ovațiile unui public imens adunat în grădina publică a orașului.

Amănunte asupra manifestațiilor din Constantinopol.

Constantinopol. Ieri noapte manifestațiile au atins punctul culminant. Discursuri patriotice au fost pronunțate în grădina publică, restaurante, cafenele de turci, creștini, ofițeri, funcționari. Discursurile terminau cu strigătul de strălucire Sultanul! Câți va oratori au atacat pe fa-

Ziarul »Sabah« spune că puterile ar trebui să se concentreze la acțiunea reformelor, căci Constituția asigură reforme pentru întreg imperiul.

— Hamdi bey, guvernatorul din Pera, a fost numit ministru al poliției.

— Comunicațiunea cu Pera și Galata se făcea în liniște azi dimineață, dar la Stambul agitațiunea e mare, meetinguri, procesiuni au avut loc. Deputații au fost trimise Porței.

Publicarea amnestiei generale și îndepărtarea ministrului marinei au avut de efect o potolire a spiritelor contra camarilei dela Yıldız Kiosc.

Situațiunea ar putea deveni gravă dacă potolirea nu s'ar face.

Faptul că sultanul nu s'a arătat poporului ieri, cu ocaziunea manifestațiilor din fața Yıldız Kioscului, pare a fi contribuit la nemulțumirea poporului.

— Trupele licențiate din al treilea corp de armată au sosit la Săirna la 22 Iulie și au fost repatriate.

— S'a publicat iradeaua privitoare la alegeri. Străzile Stambulului, mai ales în fața Porței, sunt țirite de mii de oameni cari aclamă cu entuziasm pe marele vizir.

Deținții politici nu au fost încă puși în libertate de oarece ceilalți deținți îi împiedică, spre a fi puși și ei în libertate.

Manifestațiunile au avut loc contra ziarelor moderate.

Belgrad. Skupština. Șeful partidului progresist, dl Ivanovic, a anunțat o interpelare relevând evenimentele serioase din Turcia și întrebând ce atitudine va lua guvernul sârbesc față de acele evenimente importante pentru Serbia și pentru populațiunea sârbăscă din vechea Serbia și Macedonia.

Ministrul de externe a declarat că va răspunde interpelării când ea va fi pusă la ordinea zilei.

Ambasadorii la Sultanul.

Constantinopol. Ambasadorii Austro-Ungariei, Italiei și mai mulți însărcinați de afaceri ai ambasadelor și miniștrilor, au făcut vizită Porței primind asigurări că constituțiunea va fi absolut aplicată. Pregătirile pentru alegeri au și început.

Comunicații consulare spun că albanezii lau în ceput de ieri să se împrăștie, La Ueskueb, șeful albanezilor a asistat la serbările date cu ocaziunea proclamării constituțiunei.

Din Ueskueb vine vestea că creditele pentru poliția secretă a fost anulate, iar aceasta revocată.

Cu ocaziunea grațierii a 70 tineri turci din închisoarea din Salonic, toți ceilalți prizonieri au scăpat, deoarece jandarmii nu erau în număr suficient spre a-i opri.

Din străinătate.

Intrevederea lui Fallières cu țarul Nicolae. La Reval, orașul maritim rusesc, se petrece de prezent un nou eveniment de însemnătate pentru politica externă. Abia au trecut două luni dela întâlnirea țarului rusesc cu regele Angliei și deja Franța, al treilea factor în viitoarea triplă alianță, grăbește să întreprindă ansamblul scenăriei politice.

Germania simte tot mai mult, cum se stringe în jurul ei cordonul de fier al triplei alianțe în perspectivă.

Evenimentele din Turcia par la adăpost în urma acestei grupări de forțe rivale.

Luptele din Maroc. Corespondentul lui »Morning Post«, Bartlett, care se află acum în Fez, publică o nouă dare de seamă despre o convorbire pe care a avut-o cu Malay Hafid.

Iată părțile mai interesante din acea dare de seamă:

Malay Hafid — scrie Bartlett — e de 34—45 de ani și unul dintre cei mai frumoși bărbați din câți am văzut. Partea de sus a feței lui Hafid seamănă cu a lui Abdul Aziz. Are aceeași frunte frumoasă și aceeași ochi expresivi, din cari strălucște bunătatea și un fel de bucurie aproape copilărească atunci când un lucru îl interesează. Asemănarea se oprește aci. Partea de jos a feței lui Hafid arată o mult mai mare putere și energie. Are nas pronunțat, obraji rotunji, barbă pătrată, buza de sus foarte groasă și mustăți

și barbă neagră. Culoarea feței e măslinie. Poartă îmbrăcăminte obișnuită marocană și eră des-cult.

Malay Hafid își exprimă bucuria de a vedea din nou europeni în capitala lui. »Am rugat ambasada din Tanger să trimită consuli aici, dar până acum n'am primit nici un răspuns. Sunt gata să le garantez siguranța atât a lor cât și a tuturor celor ce se pun sub protecția mea. Sunt foarte întristat de știrile false ce circulă despre mine în pre-ă europeană.

Doresc foarte mult ca Europa să cunoască adevărul despre mine însumi și despre intențiile mele. N'am de loc simțeminte dușmănoase străinilor cu toate că după cum veți înțelege ușor, trebuie să mă port foarte prevăzător în ce privește opinia publică dominantă. Doresc să deschid țara, să-i dezvolt comerțul, să-i reorganizez finanțele și știu că nu pot izbuti întru aceasta decât cu ajutorul străinilor. Am o deosebită predilecție pentru englezi cari au fost totdeauna prietenii țarei mele. Doresc să nu fac nimic ce-ar putea ofența pe francezi; ași dori să întretin relații amicale cu ei și, de când am fost proclamat sultan în Marakeș, mi-am dat cea mai mare simțță să împiedic pe partizanii mei dela atacuri contra armatei franceze în țara Șuia...

Sunt gata să recunosc actele dela Algeciras, desi un mare număr din supușii mei sunt împotriva; dar îmi rezerv dreptul ca, îndată ce țara se va liniști, să convoc o nouă conferință și să pun din nou în discuție unele dispozițiuni ale actului. Căci necesitatea multor din prescripțiunile lui va dispărea odată de voi fi întemeiat un guvern puternic; voi lua însumi asupra mea protecția vieții și proprietății. Dar sunt gata să mă supun aceluia act până când va veni un timp potrivit pentru o nouă conferință.

Am fost ales în unanimitate — încheie Malay Hafid — de triburile din toată țara, și răspunderea pentru continuarea războiului civil și a turburărilor va fi a Europei, dacă Puterile vor continua a refuza să mă recunoască. Poate că Puterile cred că mă găsesc în strâmtoare financiară și de aceea nu pot continua războiul.

Dar eu am pentru toate scopurile mele bani destui și mai mulți oameni decât în trebuie.

Intrevederea Țarului cu președintele Franței. Reval. — Pe la orele 3 p. m. escadra franceză a intrat în rada portului. Salutarile reglementare au fost schimbate.

Imediat ministrul marinei, dl Dikow, s'a dus pe bordul unui cutter spre a saluta pe dl Fallières în numele țarului.

Președintele republicii franceze, cu suita sa și însoțit de dl Dikow, s'a dus pe bordul yachtului »Standard«.

Țarul a primit pe dl Fallières, strângându-i cordial mâna.

Vizita prezidențială a ținut 10 minute.

Puțin în urmă, țarul cu miniștrii săi și cu suita s'a dus pe bordul vasului »Verité«, unde țarul a stat o oră.

În acest timp d-nii Iswolski și Pichon, miniștri de externe, confereau.

De peste săptămână.

— Prigoniri caraghioase. Avem un nou proces de presă de astădată de o ciudată specie pus în perspectivă.

În ziua de 13 Mai am primit unul din numărurile osânde, cu cari din mila guvernului suntem năpăstuiți, cu scopul de a-l insera conform legii în ziarul nostru. Sosind însă prea târziu la o oră, când ziarul e aproape gata, verdictul nu a putut fi reprodus în numărul din același zi, ci în cel de a doua zi. Afăta a fost dejuns pentru dl procuror. Dânsul ne-a făcut proces sub pretextul, că nu am fost următorii legii care cere publicarea imediată a verdictului, deși numărul dela 15 Mai ne eră martor pentru asta.

Azi, șeful administrației, un redactor și paginătorul ziarului nostru au fost acuzăți la tribunal pentru a se constată dacă într'adevăr verdictul

nu s'a putut publica decât a doua zi după so-
narea lui. Apărarea a fost reprezentată cu energie
de dl avocat dr. Iustin Marşleu.

Ascultarea nu a fost decât un lung şir de in-
trebări anoste şi fără rost asupra orilor când se
dau manuscrisele la zăţuit, când se încheie partea
redacţională şi când se pune ziarul supt tipar.
Două ceasuri el au fost ascultat despre cele mai
neînsemnate amănunte ale tehnicii ziarului nostru
dovedind dl procuror şi judecătorii că ei cari
sunt chemaţi de-a judeca în această materie sunt
de-o nevinovăţie candidă.

La urmă, neîncredător mai mult în priceperea
sa decât în adevărul depoziţiilor, dl procuror a
cerut şi obţinut ca un »specialist« să fie ascu-
tat în această afacere.

Cum se va termina afacerea nu ştim, domnu-
lui procuror, vedem că, nu-i lipseşte bunăvoinţa
de a ne face miseria, dar atâtă totuşi nu e destul,
ne recere să şi ştie cum să le pue la cale.

— Prizonieri politici din Bosnia
în Arad. Înainte cu vre-o câteva săptămă-
ni au fost aduşi din Bosnia şi internaţi
în cazarmatele din Arad, şapte nenorociţi pri-
zonieri politici din Bosnia, osândiţi fiecare pe
mai mulţi ani de tribunalul militar de
acolo. Intre ei se află şi un preot, colabo-
rator al ziarului din Banjaluca »Otaci-
bina«, un funcţionar de poştă şi alţi locui-
tori distinşi din Banjaluca.

Martiriul acesta neomenos, care îţi amin-
teşte pe cel al lui Silviu Pellico, a atras
asupra nenorociţilor bosniaci toate simpa-
țiile publicului din Arad, care a aflat întâi din
»Aradi Közlöny« despre oaspeţii cazarmatelor
mucegăite din fortăreaţa Aradului. Se pare
însă că se va porni o întreagă mişcare în
favorul nenorociţilor prizonieri.

În şedinţa de ieri a municipiului Arad a
rostit dr. Nemes Zsigmond o caldă apărare
în favoarea bosniacilor, cerând ca munici-
piul să iniţieze o acţiune în favorul lor.
Municipiul a aprobat sgomotos propune-
rea lui Nemes izbucnind în violente între-
ruperi la adresa tirăniei austriace. Amintim în
treacă că cu o zi mai înainte tribunalul
din Arad osândise pe doi socialişti la
câte 1/2 şi 1 an temniţă ordinară. Ar fi
fost şi mai frumos dacă onoraţii consilieri
mai lăsau ceva din indignarea lor şi pen-
tru tirănia ungurească.

— Slovaci şi congresul dela Praga. După
cum am anunţat la timpul său, slovacii n'au par-
ticipat la congresul tuturor slavilor ţinut nu de
mult la Praga, partidul naţional slovac însă a trimis
o declaraţiune de aderenţă, în care se lă-
mureşte atitudinea slovacilor. Slovaci se declară
solidari cu ideea înfrăţirii culturale a tuturor semin-
ţiilor slave. Au primit cu multă simpatie vestea,
că între seminţiile singuratiche au încetat duşmă-
niile, aşa între ruşi şi poloni, între sârbi şi croaţi.
Slovaci n'au trimis reprezentanţi la congres din
motive politice. Guvernul ar fi uzat de acest pre-
text de noui prizonieri.

— Cununie. Dl Pavel Bogoeviciu, candidat de
preoţie, şi d-ra Maria Şandru, anunţă cununia lor
ce se va serba Duminică în 9 August n. la 11
ore a. m. în biserica gr.-or. română din Boro-
veni-vechi.

— Sârbii ne fac procese! Cetim în »Tel.
Rom.« După procesul intentat din partea sârbii-
lor pentru mânăstirea Hodoş-Bodrog, avem să
înscriem alte două procese ce ni-s'au intentat
din partea lor, şi anume, unul pentru cumuna
Brestovaş şi altul pentru comuna Naddş, ambele
în Banat. Se cere împărţirea averii bisericesti în-
tre sârbi şi români, cu toate că în nici una din

aceste comune nu se mai află nici un sârb. Pro-
cesul e intentat pe motivul, că oarecândva aceste
comune au fost sârbeşti. Din motive de formă,
sârbii au fost respinşi cu cererile lor. Vor trebui
se începă procesele de nou.

— Rezistenţa soldatului român.
Dintre toţi ostaşii armatei austro-ungare s'a
constatat şi dovedit de nenumărate ori că
soldatul român duce mai mult decât ori-
care la tăvăleală, cum se zice. S'a văzut
cum după zile de grele trude şi marşuri
obositoare seara ostaşii români, puneau pe
ofiţeri în uimire jucând la sunetele vioarei
cutărui soldat ţigan, hore şi sârbe, frământă-
nd cu sete pământul, pe când ceilalţi
soldaţi picau de oboseală. Aceeaş virtute a
rezistenţei fizice până la extrem s'a con-
statat şi în armata română. Iată o nouă
dovadă, constatată deunăzi.

În luna Iunie, întorcându-se de la o ma-
nevră militară din Dadilov (lângă Bucu-
reşti) dl colonel Panaitescu, comandantul
batalionului de căi ferate a voit să încerce
puterea de rezistenţă a ostaşilor. După o zi
întreagă de marşuri şi exerciţii, batalionul
sosi la Jitava. Colonelul organizează atunci un
concurs de iuteală între această localitate
şi Bucureşti (cimitirul Belu) deci o distanţă
de 8 km. 500 de metri.

Concurenţii au parcurs această distanţă
fără nici un accident, variind dela 55 de
minute şi 1 ceas 12 minute.

Clasarea concurenţilor nu a fost făcut
decât două zile după cursă, după ce o vi-
zită medicală a îngăduit de-a se constata
starea lor. Toţi să găseau într'o excelentă
sănătate.

— Spărgătorii mucaliţi. Umorul şi Gem-
tlichkeit-ul nemţesc face progrese şi la onor. b la
bransă a spărgătorilor. Un tînăr negustor din
Berlin se însurase luând o fată din localitatea sa
Ebersdorf şi fericit lei aducea înăra nevastă
acasă pentru a-şi începe gospodăria. Când în-
tră pe uşa de la gară, găsi uşa încununată cu
verdeaţă şi dintre flori şi frunze îi bineventa o
inscripţie frumoasă: »Domnul să vă binecuvinte-
le! Dar când intrară în casă găsiu toată locuinţa
vănzolită şi jefuită de spărgători cari ducând tot
ce găsiu de preţ avuseră umorul de a le pregăti
această primire.

Experantiştii în Bulgaria. La Şumir, în Bul-
garia, s'a deschis congresul esperantist, la care
au parte şi delegaţi ai esperantiştilor români.

La Şumir s'a făcut o prea cordială şi frumoasă
primire delegaţilor români. La cuvântările la Es-
peranto ale dior Harolambov, preşedin'ele ligii
esperantiste din Bulgaria şi locot. Silvestriev, a
răspuns din partea delegaţilor români dl dr. Ro-
bin, iniţiatorul mişcării esperantiste din România
şi preşedintele grupului român care a luat parte
la congres.

— Congresul internaţional al medicilor
la Abbazia. Din 28 până în 30 Septembrie a. c.
se va ţine la Abbazia congresul internaţional al
medicilor. Se vor discuta metodele de tratament,
ce se aplică la boalele de plămâni în sanatorii.
Prezidenţi vor fi medicii: Kirchner din Berlin,
Alberto Robin din Paris, Sir Weller din Londra,
Winternitz şi Daimer din Viena. Vor conferen-
ţa: Albrecht Robin, despre influinţa climii mari-
time asupra bolnavilor de plămâni, Sadoveanu,
profesor în Constanţa, despre injecţiunile cu apă
de mare. Vor mai citi conferenţe medicii: Bas-
senge din Berlin, Kirchner din Berlin şi Fodor
din Abbazia. Din prilejul congresului se va aranja
o expoziţie de aparate medicale şi medicamente
pentru tratamentele boalelor de plămâni.

— Cea mai înaltă casă din lume. Fără în-
doleală că cea mai înaltă casă din lume va fi a-
cea care se construieşte acuma la New-York,
căci va avea nu mai puţin de 280 metri înăl-
ţime.

Casa se construieşte pentru societatea Equi-
table Life, şi va avea numai puţin de 62 de ca-
tari. Construcţia principală va avea 34 de etaje,

şi înălţimea sa va fi de 148 de metri. În
ceastă clădire, se va ridica un turn până
de catari de 132 de metri.

Arhitectura va fi în stilul Renaissance, şi
raţia va fi foarte îngrijită.

Construirea acestei case va costa 50
oane de lei.

Economie.

Constituirea institutului de
şi economii »Vulturul« în Târnăveni. Ni-se scrie: În 23 I. c. s'a ţinut ad-
constituantă a institutului de credit
nomii »Vulturul« în Târnăveni, sub pre-
şia dlui dr. Coriolan Steer. Adunarea
cretat înfiinţarea institutului cu un
de 100.000 cor. S'au ales apoi în d-
d-nii Andrei Cosma, directorul execu-
»Silvaniei«, Samuil Ciceronescu, con-
sul fondurilor diecezane din Oradea
dr. Ştefan C. Pop, avocat şi depu-
Arad, dr. Coriolan Steer, avocat în
nad, Grigore Pop, protopop în U-
Vasiliu Mareşan, preot în Seuca,
Hoblea, preot în Cig, Iosif Cosma
ţător în Santău şi Ioan Lobonţu, p-
Sărvad. Iar în comitetul de suprave-
d-nii Demetria Corolan, protopop în
Nicolau Mantiu, secretarul »Silvaniei
leu, Vasile Păcaş, preot în Hoto-
Ioan Sucta, avocat în Zălau, şi
Bardossy, mare proprietar Pişcolt.

După adunare care a decurs cu m-
tuziasm, acţionarii s'au întrunit la ur-
chet, unde au serbătorit îndeosebi pe
riolan Steer, care are mai ales meri-
s'a ridicat şi în acele părţi mărgina-
măneşti, o cetăţue a intereselor rom-
din toate vremurile.

Fondări noue şi urcări de capi- sem. I. 1908.

După o statistică publicată de »Magyar
ügy«, în prima jumătate a anului curent
flinţat institute de bani nouă în capital
cap. de cor. 1,265.000— şi în provincie
capital de cor. 4603.000 între acestea din
institute nouă de bani sunt înşirate şi ur-
rele 6 româneşti:

»Crişana« din Brad, cu capital de cor. 20.000.
»Drăganul« din Beiuş, cu cap. de cor. 20.000.
»Lunca« din Boroşineu, cu cap. de cor. 20.000.
»Orientul« din Debra, cu capital de cor. 20.000.
»Şecăşana« din Ludoşul mare cu cap. de cor. 20.000.
şi »Ucea-mare« din Ucea de sus cu cap. de cor. 20.000.

Urcări de capital au avut loc în sem. I.
în capitală la un institut şi în provincie
institute, între cari se află şi următoarele
tute româneşti:

»Ardeleana« din Orăştie, cu capital urc
cor. 500.000 la cor. 1.000.000.
»Armonia« din Cincul-mare, cu capital
dela cor. 50.000 la cor. 100.000.
»Câmpăna« din Mociu, cu capital urc
cor. 50.000 la 100.000.
»Coroana« din Timişoara, cu capital urc
cor. 70.000 la cor. 100.000.
»Murăşanul« din Maria-Radna, cu cap.
dela cor. 80.000 la cor. 150.000.
»Târnăveana« din Sighişoara, cu capital
dela cor. 60.000 la cor. 200.000.
»Tibleşana« din Klakşán, cu cap. urc
cor. 50.000 la 100.000.

Suma totală a acestor urcări de capital
frenză cu cor. 890.000.

Sub liquidare au ajuns în sem. I, 1908
tul 8 institute de bani, dintre cari 4 din
şi 4 din provincie.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le eface pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termen fies, rente, secrete pentru fetite, capital de întreprindere pentru feciori, pe cas de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment in ziua morții întâmplate;

2. In ramul focului: olădări de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, halne scosulate ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz ovés, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmzel untreșuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai in fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ in Arad

Strada Stéchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâu, secara, ovézul și toată economia!

Asigurați contra furturilor de bani și tot ce aveți de preț!

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::

Kolozsvári Mátyás király-tér 12—

Telefon nr. 354.

Telefon nr.

Mari deposit in obiecte de bise obiecte de argint ciasornice. Bij specialități engleze și franceze a

Plătire în rate favorab

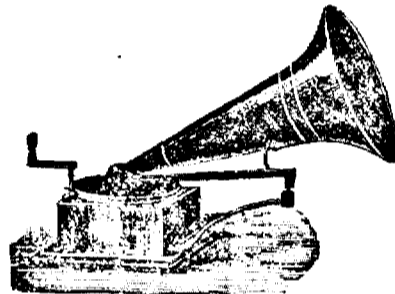
Catalog ilustrat de preți gratuit și porto francó.

Nu e permis să lipsească din nici o milie „GRAMOFONUL

care Inveselște toată casa. Isvorul cel mai estin de al procura marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József

SZEGED, Könyök utca 3 szám.

Se vinde cu condiții de plătire rate. Pe lângă garanție.

Au sosit înregistrări n românești, cântări și muz cu forță naturală.

— Prețul curent se trimite gratuit

Se caută contra vânzători

Correspondența se face in lin maghiară, germană și france

Cu stimă: TOTH JÓZSE

Preturi fixe.

Prăvălie nouă.

Despărțământ de postă separat.

Involuntar

== se oprește publicul și se uită mirat la noua prăvălie ==

magazinul de ghete Kobrak

și la vitrină în care sunt

== cele mai frumoase ghete ==

de bărbați, dame și copii, cari se vind cu prețuri strict fixe

Comandele din provincie se îndeplinesc cu punctualitate.

Lányi Marczell

Magazin de ghete Kobrak — Arad — Str. Atzél Péter 1.

Prăvălie nouă.

Prăvălie nouă.

Comandele după măsură.

Prăvălie nouă!

Telefon Nr. 429.

Heinrich Kirst,

Antreprenor de zidirea morilor în

UJVERBÁSZ Nr. 159.

Ofere produsul mânilor sale pentru

mori sistem cilindric,

și primește

arangearea completă

=== a morilor. ===

după cel mai nou sistem Werner.

Șcripeț de cilindre, mașine de

gris, tarar, precum și orice mon-

tare a acestora tot după cel mai

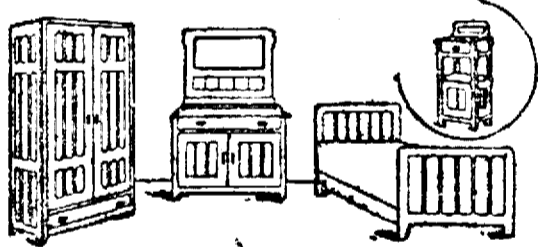
nou sistem.

Se primește și ori-ce recon-
strucție cu prețuri ieftine și
serviciu solid.

KARL HOREDŢ

magazin de mobile.

Nagyseben, Salzgasse Nr. 33.

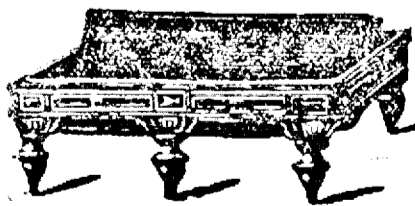

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucatărie, spălător și tot felul de mese, scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn, foteluri de birou, talaret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

DOSA FARKAS

fabricant de billard în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás király-tér nr. 3.

Deposit de billard gata. Pregătesc mese de billard și le reparaz atât

în oraș cât și în provincie, imediat. Țin în depozit **bastoane de billard** (daco) chintele de biliard de **bansolin** și **fildes**, (os de elefant), apoi: **cretă**, **piele de biliard**, **lipici** și ori-ce alte lucruri trebuincioase.

Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru **cafenele**, **cofetării** și **locuințe**.

Gmeiner E.

fabrica de curele pentru mașini.

BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Prăvălie românească.

Gabor Beres

CLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

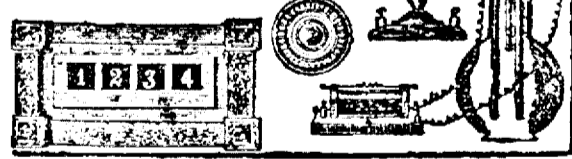
Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil :

lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

precum și tot felul de obiecte pentru **electricitate**

Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

Schwalb Kálmán și soț.

fabriă de metale, de ci-
:: sornice de turn și de ::

lanțuri

patentate.

BUDAPESTA

VII. Strada Demblinszky 32.

Se fabrica. lanțuri patentate, din aramă tare presate prin ce posed o capacitate ire-sistibilă; precum și lanțuri îmbrăcate în aramă roșie pentru decorat mobile, în toate formele.

Fabricație de prima calitate și unică.

Catalog ilustrat la dorință gratuit și franco.

Prima fabrică transilvană de aluat de

oună a lui

Jacob Uhl fii

- - IN SIBIU. - - -

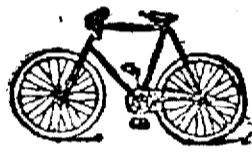
Iși recomandă articli săi, produși numai din cele mai bune ma-
terii originale. Productele se ca-
pătă în cele mai multe băcării.

**O singură încercare e
suficientă pentru a de-
veni cumpărător stabil.**

::: Mânare electrică. :::

Correspondența în limba română.

În lumea întreagă cele mai bune
mașini de cusut și biciclete Dürkopp,

precum și cele mai bune mașini eco-
nomice le transportăm cu plăcere în
rate mici lunare sau treilunare. În
care comună vom avea cel puțin 6
cumperatori, acolo croitul și cusutul
femeesc în cursuri de 30 de zile îl
dăm gratuit, cumpărătorii vor fi ins-
truați pe deplin.

Correspondență în limba română.
La dorință trimitem carte de prețuri.

Fischer Gyula és fiai,
Maros-Vásárhely.

Cea mai estină sursă de cumpărat!

**LUDVIG
BINDER**

ciasornicar și giuvaergiu

Mediaș-Medgyes

— Piața târgului. (Markt plaz Nr. 8).

Depozit bogat de tot felul de ciasornice de ba-
zunar de aur, argint, metal și nickel. Articlu-
optice de aur și argint. Ochelari și zvikeri de
argint de China, patentate prin lege.

::: Reparaturi solide și estine. :::

u, nu numai pentru haine, ci și pentru
și la sănătatea copilului.

ă chiar și ungrii scriu așa despre oficianții
dacă și oamenii de încredere a-i episco-
lor, sunt atât de cruzi și tirani: cum să
putăm noi milă pe la ei și jandamii lor.

Sfințirea bisericii din Trebinje.

— Corespondență particulară. —

binje e un orașel în sudul Herțegovinei, a-
e de granița Dalmației. Majoritatea locuitor-
cât mai ales a împrejurimii sunt sârbi, de
și nea ortodoxă. Înainte cu 20 de ani au
ut cu zidirea unei biserici mari, acomodată
u oraș cât și pentru împrejurime, dar mij-
e materiale nu le-au permis decât abia
20 de ani să și vadă dorința realizată.

ziua ss. ap. Petru și Pavel (12 Iulie n.) a
făcut sfințirea acestei biserici prin mitro-
l din Mostar Petru Zimonici, cu asistență
cită. Cu această ocaziune, Trebinje a îm-
haine de sărbătoare și a fost locul de în-
e a tot ce Herțegovina, Bosnia și Dalmația
id are mai de frunte. E și admirabil să vezi
rul acesta în costumul său atât de pitoresc
eresant.

pă sfințirea bisericii s'a dat banchet, la care
st invitate autoritățile militare și civile. Ban-
l s'a ținut pe largul loc din apropierea bi-
l. Pentru spesele cu sfințirea și celelalte s'a
minat suma de 40 mii cor.

raziunea aceasta a fost binevenită pentru cei
i de a cunoaște poporul, pentru că mai ales
fiel ocaziuni poate omul să studieze caracte-
raturile și aplicările unui popor.

inte de toate vezi și te convingi, cât de
ține acest popor la biserică sa. Aceasta s'a
și din colecta ce s'a făcut la banchet. Tâ-
mai de frunte dăruiau 80—100 cor. Astfel
umai că s'a adunat suma preliminară, dar
și rămas și un plus în favorul bisericii.

curia poporului deci eră mare văzându-și
ul ridicat. Și cum își arată poporul bucuria
de ocaziuni? L noi o știm, la orice
de afurisit și de rachiu nu se poate.
ru în mare parte a decăzut într'a
nici o pomană sau praznic (patronul
poate să-l sărbeze altcum decât prin

u este scopul acestor șire a arată nenumă-
e rele, ce le cauzează beția. Acestea le cu-
stem noi bine, fiecare. Nu astfel a fost la
nje. Spre mirarea multora — poate — con-
și la acest loc, că nici o neînțelegere, ceartă,
de acestea nu s'a ivit, ba ce e mai fru-
pot zice și întări că nici unul n'a fost beut.
ceasta la o mulțime de 6—7 mii de oa-

ă deci morala acestui popor, care până în-
te de abia 30 de ani gemea sub jugul tur-
în întunerecul neștiinței n'având școli cari
ridice pe o treaptă mai înaltă de civili-
zatione.

oporul nostru din Ungaria în totalitatea sa
indioială se află pe un nivel mai înalt de
ură, având noi școli și biserici în fiecare co-
nă, dar ce folos că din cauza beției și a des-
lului stă — în mare parte — atât de jos mo-
răleste.

Dela dânsul se cer mari și grele sacrificii spre
sustinerea bisericii și școlii sa, și e mare în-
părea, dacă va putea să facă față atâtor greu-
pe lângă înclinările sale atât de stricăcioase?
ntr'adevăr, m'am întristat și măhnit în inter-
meu făcând această comparație, care numai
defavorul nostru cade.

școala și biserică au menirea de a instrui, de
duce. De a arăta ce bun, moral și frumos, de
excită în interiorul omului dorința spre acest
moral, și a-i arăta calea și mijloacele, prin
și se poate ajunge la moralitate.

Mare și grea misiune au de a împlini condu-
orii naturali ai poporului: preoții și învățătorii!

În atențiunea parohiilor!

ZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

picior de firme de embleme de biserică și suritor,
rosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26.

Iar autoritatea politică și-ar face merite neperi-
t are, dacă ar dispune, ca în Dumineci și săr-
bători birturile (crișmele) să fie toată ziua închise.
Câte biserici rămân goale; preotul ar cuvântă,
însă nu are cui? Pe când localurile unde se bea
și cari numai desfrăul și corupțiunea lătesc, sunt
pline.

Poporul herțegovinean are viitor pentru că baza
pe care stă și trăiește e: moralitatea.

Delabosnia.

Intrevederea dela Reval.

Toastul țarului și răspunsul lui Fallières.

Reval. La prânzul de gală dat ieri pe bordul
yachtului „Standard“, țarul a ținut următorul
toast:

*Sederea d voastră în mijlocul nostru va avea
de efect, sunt adânc convins despre aceasta, că
legăturile de inalterată prietenie unind Rusia și
Franța să devină și mai strânse, iar ferma ho-
tărire a ambelor țări amice și aliate de-a riva-
liză pentru menținerea și consolidarea păcii uni-
versale, va fi din nou pusă în relief.*

Răspunsul lui Fallières.

Președintele Fallières a răspuns:

*Sunt fericit a confirma aci Majestatei Voastre
sentimentele de statornică amicitie cari anesc am-
bele noastre popoare. Această alianță, atât de
fericit inaugurată pentru salvarea intereselor
comune, primește prin lunga l durată o prețioasă
consacrare. Ea este în Europa o garanție a men-
ținerii echilibrului și va continua să existe spre
cel mai mare bine al Franței și Rusiei.*

Scene furtunoase la Carlovit.

Ședința de ieri a congresului din Carlo-
văt a avut multe scene agitate și chiar fur-
tunoase.

Membrii partidului neatârnat sârbesc
au afirmat că traducerea sârbească a cu-
vântării comisarului regesc Günther ar fi
fost falsificată. Partidul radical a protestat
cu indignare împotriva acestei afirmări.

Este foarte probabil că congresul va fi
dissolvat fără a alege patriarh și atitudinea
partidelor față cu persoana noului patriarh
nu este cunoscută.

Ziarele ungurești afirmă că în zilele din
urmă ar fi scăzut sorțile de isbândă ale
episcopului Zmeianovici și ar fi crescut ale
lui Bogdanovici. Dar acestea nu sunt, fire-
ște, decât apucături electorale inspirate
de-adreptul de guvern și nu le putem da
nici o crezare. E sigur că membrii congre-
sului de orice partid vor avea mai presus
de toate în vedere interesele poporului și
bisericii sârbești și nu pot fi duși în rătă-
cire de minciunile tendențioase ale presei
jidano ungurești.

Congresul a fost prezidat de Miron Nicolici.

În jurul sumarului ședinții trecute s'a încins o
discuție violentă. Budisavlievici din partidul sâr-
bilor neatârnat a cerut ca discursul comisaru-
lui Günther să fie reprodus ungurește din pri-
cină, că traducerea sârbească e greșită.

Au mai vorbit *Hadgi, Banianin*. Dușan Peleş
tot din partidul neatârnat atacă pe radicali pen-
trucă au ascultat cu răbdare discursul unguresc
al lui Günther.

Radicalii strigă violenți:

— Are dreptul de a vorbi ungurește!

— Legea îi permite!

— De ce nu l-ați împiedicat dacă nu vă con-
vine?

Mihalovici (radical) năvălește în mijlocul sălii
și strigă:

— Vreți cu orice preț dizolvarea congresului!

Novac (radical) strigă lui *Peleş*:

— Ești lefegiul lui Khuen-Héderváry!

Popovici: Asta-i obrăsnicie! Nu suferim astfel
de suspiciuni!

Toți năvălesc spre mijlocul sălii și sunt gata
să se încalere. *Popovici* strigă necontentit. Câțiva
deputați mai domoli îi potolesc cu mare greu.

Ședința e suspendată și la redeschiderea preșe-
dintele chiamă pe *Popovici* la ordine. *Popovici*
cere scuze.

În continuarea discuției, congresul hotărăște
ca sumarul ședinții să fie corectat, căci în tra-
ducerea sârbească a cuvântării lui Günther în-
trase o greșeală, prin omiterea unui cuvânt.

Popovici cere între altele că sumarul să nu se
mai facă și în limba ungurească, atât de anti-
patică.

În ședința de după prânz *Radivoievici* rapor-
torul comisunii pentru ordinea de zi spune că
ordinea de zi a fost stabilită în 11 puncte între
cari a 39 era alegerea patriarhului dar că res-
criptul împărătesc a schimbat asta punând ale-
gerea în fruntea ordinei. După părerea majori-
tății congresului, fixarea ordinei de zi este drep-
tul congresului.

În cele din urmă se adoptă hotărîrea că în-
tâi se va alege patriarhul și pe urmă se va de-
bate ridicarea salariilor preoțești. Să hotărăște
în sfârșit că alegerea va fi Sâmbătă dimineața
la 10 ore.

Vineri nu va fi ședință.

„Brank“ despre ședința de
ieri a congresului.

Ziarul lui Polyt din Neoplanta în numărul său
dela 29 c. scrie următoarele: »Dela gura Mură-
șului până la granițele sudice ale monarhiei, întreg
poporul sârbesc fără osebire de colorit de partid,
așteaptă cu cea mai încordată atențiune rezulta-
tul alegerii de patriarh.

Această deosebită atențiune i se dă actului ace-
stui mai ales din pricina, că în trecut nici un
guvern nu s'a inge at atât de fășiș în alegerea
de patriarh. Pentru aceea și partidele congresului
în general privesc cu ochi dușmănoși și cu vâ-
dită răceală desfășurarea actului de volnicie a
guvernului.

Dela 1868, de când adecă s'a creat legea pen-
tru egala îndreptărire a tuturor naționalităților și
s'a garantat libertatea limbii fiecăruia în biserică
sa, nici un guvern n'a propus Maiestății Sale de-
legarea unui comisar regesc atât de străin, încât
nici macar un cuvânt să priceapă sârbește, cum
e actualul comisar Günther, care pentru prima
oară a deschis congresul cu discurs unguresc.

Toată sârbimea e deprimată din prilejul acesta,
iar croații sunt revoltați până la sânge, căci în
biserică lor n'a sunat încă glas străin. Supărarea
e generală apoi și pentru enunțările comisa-
rului, de a nu permite pertractarea nici unui alt
obiect, afară de alegerea patriarhului, fiindcă ma-
joritatea absolută a congresului eră de acord a
prezentă și votă mai întâiu un regulament intern
cu privire la alegerea de patriarh, și apoi pe baza
aceluia să se facă alegerea.

Se vede, că guvernul a prins veste de acest
plan al congresului și pentru aceea a ordinar comi-
sarul de a nu permite nici un fel de per-
tractare.

Biserica sârbească își are autonomia sa pro-
pria, garantată până acum de toate legile țării.
Delaturarea ei acum în mod atât de volnic pro-
duce amărăciune și supărare justă în inimile tu-
toror credincioșilor.

De aceea se crede, că toate partidele congre-
sului vor fi una și vor protestă contra ingerinței
strene în biserică străbună. — Alegerea verosi-
mil nu se va ține.

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod
de gust frumos și trainic pe lângă garanție. În-
semnez că pictarea bisericilor am studiat-o în
decurs de mai mulți ani în București și în cele-
lalte orașe mai mari ale României și așa e ochisă

orice incorectitate în executare. — La dorință se
trimit desemnări porto-franco.

Cu distincă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár

Maghiarizarea școlii din Ciomacoz.

Primum din Ciomacoz corespondența de mai la vale, care ne relatează o volnicie de necrezut contra școlii românești din Ciomacoz.

Stimate dle redactor!

Vă rog stimate dle redactor, ca să binevoiți a da loc în prețutul ziar »Tribuna« loviturei ce ca un trăznet fulgerător a căzut asupra noastră pe neașteptate în zilele acestea.

Școala noastră română, pe care noi și părinții noștri am susținut-o și o susținem cu mari jertfe din sărăcia noastră fără nici un ajutor din partea statului, este în pericol de a fi maghiarizată, căci, comisiunea administrativă comitatensă în ședința sa ținută la 10 Iulie a. c. nr. 3501 a decis: »In școala confesională gr. cat. din Ciomacoz, limba de propunere se declară limba maghiară, pentru că și înainte de pășirea în vigoare a legii din anul 1907, articolul de lege 27, în aceasta școală a fost introdus limba maghiară ca limbă de propunere; religiunea însă se va putea propune în limbă străină, în contra acestei deciziuni susținătorul școlii poate apela în 15 zile la înaltul minister de culte și instrucțiune publică«.

Aceasta deciziune ilegală s'a înaintat la Prea veneratul ordinariat episcopesc gr. cat. de Oradea mare cu rugarea, ca să aperse dreptul de limbă al școlii, de oarece aserțiunea comisiunei administrative comitatense este falsă, pentru că limba maghiară niciodată de când susținea școala română în Ciomacoz n'a fost introdusă ca limbă de propunere, în școală, Scaunul școlar niciodată n'a subscris un atare proces verbal din care se rezultă un neadevăr atât de nefundat și temerar. Despre rezultatul acestei cauze gingașe vă voi raporta la timpul său. Iată cum respectează tentații, stăpânitorii noștri drepturile naționalităților în țara noastră, ne maghiarizează cu forța, atunci, când fișuicele jidano maghiare plătite de guvern bucină și vestesc ubi et orbi că noi românii ne bucurăm de toate drepturile garantate nouă în legile sancționate de bunul nostru monarh. Aceasta este o minciună din cele mai corurute.

Despre goanele zilnice, cari le îndură părintele nostru, Mult on. dn Lazar Jernea, cum este huițuit, maltrat și bătut prin unealta oarbă a stăpânilor noștri, notarul local Betsy György, cum e dat pe mâna, procurorului reg. comitatens de Satmar, vă voi raportă cu cea mai aproape ocaziune.

Ciomacoz, 26 Iulie 1908.

Cu toată stima:
Ovid Someșan.

NOTAȚI.

ARAD, 30 Iulie n. 1908.

— Școlile noastre din Bihor. Citim în ziarele ungurești, că în urma repețitelor denunțări ale sperjurului inspector școlar din Bihor. L. Vasadi, consistorul gr. cat. din Oradea-mare ar fi dispus, că în școlile unde învățătorul nu știe bine ungurește să se mai aplice un învățător sup ent, »foarte iscusit în știința« limbii ungurești. Prin dispoziția aceasta consistorul ar ținti să previe măsurile aspre ale guvernului, puse în perspectivă pentru cazul dacă prelecțiunile de ungurește n'ar corespunde legii din 1907.

Ce-o mai fi și asta?

— Amestecul poliției la o alegere de învățătoare. Ni-se scrie din Măidan că alegerea de învățătoare de acolo s'a făcut cu asistență polițială și că protopopul n'a protestat. Din scrisoarea corespondentului nostru nu apare motivul amestecului, ci se spune numai că alegerea a fost condusă până la sfârșit de »organele polițiale« și că s'au săvârșit și ilegalități. Se poate ca slujitorii așezămintelor noastre să-și fi uitat atât de mult de datorințele lor? Aproape de necrezut.

— Consulul României la Bitolia, Dnul Ibrăileanu, care se află în concediu în București a fost lovit eri de un atac de alienație mintală. Nefericitul consul dedeă semne de nebunie încă de acum câteva săptămâni, din care cauză

a și fost sfătuit de familie să meargă în București să se caute.

Eri la orele 12 a fost întertat în ospiciul dlui dr. Suțu.

Familia a avizat ministerul afacerilor streine despre acest caz.

— Ucis de tren. Ni-se comunică: Un ten de marfă, între comuna Maria-Radna și Milova a ucis eri între roate pe un cantonier cu numele Teodor Popovici, care la porunca stăpânilor își maghiarizase numele în Pogány, de origine din Radna. Nefericitul lasă după dînsul o văduvă cu trei orfani mititei.

— Concurs pentru un stipendiu de stat. »Tel. Rom.« publică concurs pentru un stipendiu de stat de 1000 cor. destinat pentru evaluarea mai înaltă a absolvenților de teologie din seminarul Arhiediecesan, cu termen de 30 zile. Celce va obține stipendiu trebuie să dea revers, că după terminarea studiilor universitare se va aplica în serviciul bisericeii, la postul ce i-se va destina prin autoritatea bisericească.

— Foc mare în Glogovăț. În vecinătatea Aradului este o comună mare nemțească numită Glogovăț (maghiarizată acum în Óthalom). Prin hotarul cu grâne trece trenul. Un șir de stoguri, nu se știe din ce pricină, dar se dă cu socoteală că din schintejele trenului ce tocmai trecea după amezai pe arșița soarelui, fără veste au luat foc, care s'a lățit cu iuteala fulgerului, încât în 20 minute deja cinci șire de stoguri erau în flăcări cari se vedeau și din Arad. Lățirea repede a focului a fost ajutată de un vânt puternic. S'au nimicit bucatle de peste an a 30 de familii, în preț de peste 40 000 cor.

Mai dureros și de mirat e oarecumva, cum nemții, mult mai precauți de altfel decât românii, și-au lăsat bucatle neasigurate. — Atragem și din acest caz trist luarea aminte a țărănilor noștri, cari își au încă pâinea pe câmp, să grăbească la societatea de asigurare »Transilvania« din Arad, și să-și asigure pe un preț de premiu bagatel, pâinea lor de peste an!

Fumători! E o mare economie de bani dacă cumpărați tuburi de țigarete dela firma de jos.

100 bucăți	„Killing“ liber de nicotin	08 cr.
100	„Tiszti“	10
100	„Delibáb“	12
100	„Riz Abbazia“	16
100	„Colibri“	18

Singurul depozit pentru Ungaria Harmathy Pál, magazin de țigarete Debreczen. 7000 bucăți se trimit fructate.

Cereți preț curent.

x Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la armașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de bi serică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cristale 72 cr. Vă rugăm să fiți atenți la firmă.

Economie.

Grijile economice ale casei.

(Urmare).

2. Văd apoi gândul spre crușare. Dintre o mie de familii 999 se luptă cu năcazarile și neajunsurile, mai vartos acolo, unde bărbatul e om ușuratec și prădător. Ia așa loc bărbatul spe-sează sume mari pe lucruri netrebnice, fără a întreba, care obiect cât costă; acasă însă li sunt toate scumpe. Astea omoară dintre mueri pe mii și mii, când ele trebuie să facă așa împărțea, că cinci dinari să se ajungă în așa loc, unde 7 dinari s'ar recere, insinuindu-se tot într'acolo, cum ar putea să cruțe mai bine ea spesele să nu fie mai multe, decât venitele; iar întru astfel de împrejurări nu e mirare, dacă mii și mii de stăpâne a caselor își perd sănătatea. Mângâierea să vă fie însă, că asta așa au voito înțeleptul Dumnezeu. La câți le-ar plăcea, dacă fără a lucra, pe ferestră li-s'ar purta mănecarea gata, s'au dacă ar tot încinge în sacul cu făina, și care pentru aceia nici să se golească ca a muerii văduve din Sarepta Sidonului; sau dacă încălțămintele pruncilor așa nu t ar ținea ca a izraelitenilor în pustie, — 40 de ani. Iar țanța suolimă a multora de acum e îngrijorată ca raiul cu atât mai mai plăcut să-l arate pentru voi, a căror locuitori nici când nu somează; de fer-tură n'au lipsă; unde palinul alb ca neaua nici când n'are lipsă de reparări și de îngrijiri; unde

chirie pentru nimic nu trebuie, căci omul își are locul său de scutință.

Și pe când nu e mare schimbare nească pe țărurile apei vieții acum are locuința pompoasă pe țăr-roasă ale mării; pe atunci sărăci-trudă își agonisesc pâinea uscată de le este mângâiere sufletească, că dinea mânt să pot odihni de multele suferin în vieată. Și cui i-a fost mucenicie-pământ, acelaia somnul veșnic, li Marta de 18 veacuri de ani nu au neplăceri, căci în tronul Tatălui cere-frumoase locuri sunt desiguate pentru cu frica lui Dumnezeu ca stăpâne bu-

(Va urma.)

Budapesta, 30 Iulie

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	22—
Săcară pe Oct.	18-58-
Ovăș pe Oct.	16 42-
Cucuruz pe Maiu.	14-50-

Prețul cerealelor după 100 kg. a foa-

Grâu rou

De Tisa	22 K. 70—24
Din comitatul Albei	22 > 70—23
De Pesta	22 > 70—23
Bănățenesc	22 > 90—23
De Bacica	22 > 60—23

BIBLIOGRAFIE.

— „Iobăgia“, volumul I din cr Ioan Russu-șirionul a apărut, conțin-ria iobăgiei până la finea secolu. Volumul se extinde peste 400 octav mare. având următorul sumari viziri, II. Ștefan cel sfânt, III. Reșamilia lui Arpad, IV. Oligarhia, de aur, VI. Orașe și comitate, VII. stiiile străine și oligarhi, VIII. Cvolvozii români, IX. Intâta răscoalnească, X. Unelirile oligarhilor, fluința husișilor, XII. Ioan Corvin Matei Corvinul, XIV. Decadența, chelare.

Se poate procura dela administra- bunei«. Prețul unui exemplar 3 ediție de lux 5 cor. plus 30 filerl

Posta Redacției.

I. S. Serajevo. Mulțumim pentru coresp și vă rugăm să ne trimiteți și dealtă ales știri cari privesc viața românească

Posta Administrației.

Dimitrie Sucigan. Șetin. Am primit abonament până la 1 Ianuarie 1909, poți comanda dela firma: Bienenstock fin. Budapesta Deak F. u. 17. Mai cere dela ei Preț-curent. (Arjegyzék) Florea Popa, Șetin. Am primit 4 cor. nament pe anul întreg 1908. Gavril Rațiu, Târnova. Am primit 4 abonament pe anul întreg 1908. Flore Toma, Mișca. Carte de lege poți comanda dela Paul Rotariu, advoca mișoara. George Faur. H. Kristyor. Am primit din care 2 cor. s'a computat pe sem. II 2 cor. pe sem. I 1908. Ilie Muntean, T. Murány. Am primit 4 abonament pe anul întreg 1908. Simeon și Achim Matesoane Kernye primit 4 cor. ca abonament pe anul înt Pavel Maghț, Soceni. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1908. George Dirlea, Galșa. Am primit 4 cor. abonament pe anul întreg 1908. Basil Heuzel, Verespatak. Am primit 2 abonament pe sem. II 1908.

Redactor responsabil provizor Sever Editor proprietar George Nichi

a practicant

un tiner din familie bună, absolvent de 3 clase gimnaziale sau reale la firma Comşa & fiu în Selişte.

ucenici

neguţătoare de modă şi speţerie şi ucenic neguţătoare de fer. Doritorii să se adreseze la comersantul

FIL FAUR în Abrudbánya.

invăţăcel român

de 14 ani, să ştie vorbi şi scrie. Doritorii să se adreseze la Valorogariu, comersant în R.-Pécska.

In atenţiunea medicilor şi a barbierilor.

In primul atelier din Ardeal de ascuţit cu putere electrică, se ascuţ şi se melirează cu preţuri moderate tot felul de instrumente medicale şi de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascuţ în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor
NAGY-SZEBEN.
Kleine Ring 25.

Sanatorul ŞI hidroterapia

Doctorului RÁCZ ÖDÖN
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca nr. 7.
Telefon 639.

Deschis în decursul anului întreg pentru bolnavi interni şi externi.

Băi electrice. Hidroterapie, tratament electric, băi de carbogen, de etină, şi minerale. Tratament cu aer cald, dulapuri de aburi, cură de nămol de Pöstyén. Băi de nămol de Franzesbad, cu nămol original. Impachetări cu nămol. Inhalatiuni. Masaje cu vibraţii. Cură de slăbire şi îngreşare. Să recomandă la: nervositate, istovire de orice fel, afecţiuni de stomac, intestine, iomă, plămâni şi organele respirării, la reumă articulară şi musculară. Rezultate excelente.

Supraveghiera permanentă medicală; preţuri ieftine. PENSIUNE (locuinţă şi alimentare) pe zi 3—5—7 coroane.

Cu plăcere ofere prospecte şi lămuriri
Dr. RÁCZ ÖDÖN
= proprietarul şi conducătorul institutului. =

Anunţ.
Am onoare a aduce la cunoştinţa on. publică că în comuna Agriş se află de vânzare
VAR
calitate mai bună
cu preţ moderat, cu vagon sau cu trăsură. Piatra de var se primeşte îndărăt în preţul varului. Cumpărătorii să se adreseze la Romul Motorca, preot, Agriş. u. p. Ternova.

Licitaţiune minuendă.

În urma încuviinţării Ven. Conzistor de dno 28 Iunie (11 Iulie) a. c. Nr. 4291/1908 să publică licitaţiune minuendă pentru edificarea unei sale de învăţământ din comuna Şiştaroveţi ppiatul Lipova.

Termenul de licitaţiune să desige pe Duminică în 20 Iulie st. v. (2 August st. n) a. c. la 2 oare p. m. în localul sitei biserici.

Preţul de esclamare 3815 cor. 14 fil. Comuna bis. are să dea întreprinzătorului — conform proiectului de spese — cărămidă, peatră şi năsipul necesar.

Doritorii de a licita au să depună în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% dela preţul de exlamare.

Comuna bisericască îşi rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Planul de zidire şi proiectul de spese se poate vedea la oficiul parohial din loc.

Reflecţanţii nu pot pretinde diurne ori spese de călătorie pentru prezentare şi participare la licitaţiune.

Dat din şedinţa com. paroh. din Şiştaroveţi, ţinută în 13/26 Iulie 1908.

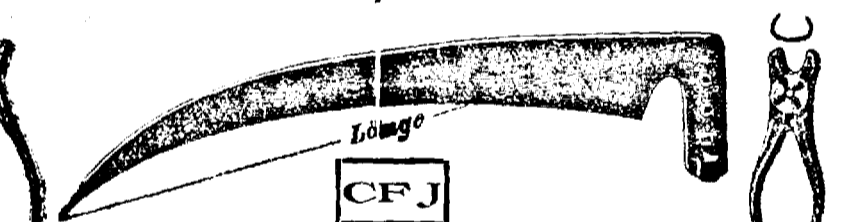
Comitetul parohial.

Cântarea înalţă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compoziţiuni de caracter bisericesc şi lumesc pentru cântare şi pian, coruri mixte şi de bărbaţi etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Braşov. Catalog gratuit! În aceeaşi librărie este un sortiment bogat în cărţi literare româneşti, de unscilii pentru scris şi desen, deposit de hârtie, şi despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

ROL F. JICKEL, Sibiu

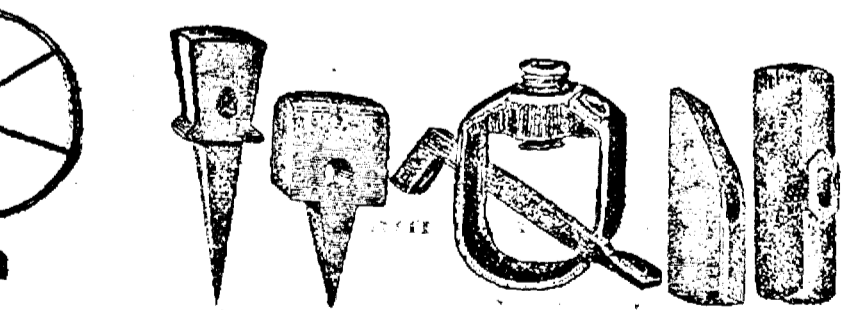
(LA COASA DE AUR).

Coase Lungimea 70 75 80 85 90 cm
1 bucată C. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă eu schimb orice coasă provă- cu semnul CFJ care nu ar corespunde, chiar şi atunci când ea at bătută şi întrebuiţată. Economilor le pot recomanda cu cea mai încredere coasa aceasta, în decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coavândute.

La cumpărare de 10 bucăţi să dă o bucată pe deasupra!

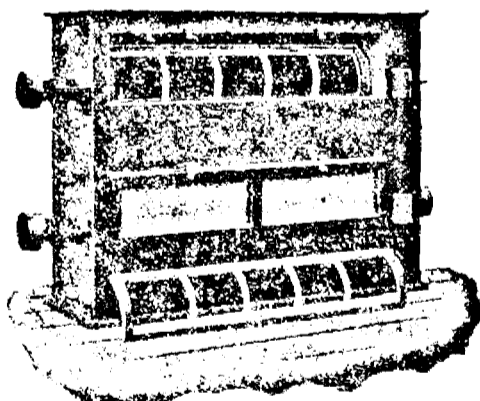
Nicovale pt. coase. Tlitoare de coase. Ciocane pentru coase.
Forma fig. 2 3 4 5 à 250 800 Fig. 6 à 300 grame.
1 buc. C. —96 —86 —14 —86 —90 1.—

Nicovalele şi ciocanele pentru coase se vând fiecare bucată sub anţă. Fiecare bucată, care s'ar dovedi de prea tare san prea ale, să schimbă. — La nicovalele şi ciocanele de coasă să atenţi la insigniul meu comercial scutit în lege.
Tlitoare pentru cuţile de coase, emalate pe din lăuntru şi pe din afară, 1 buc. —42 şi suflate cu zink, foarte durabile, 1 buc. C. —50. Cuţile de coasă dela 10 fil. pus, în asortiment bogat, 1 buc. C. —40. Cuţile de Bergamo albastro-negre, insigniul CFJ 1 buc. C. —80. Coade de coase pentru coase de cereale, 1 bucată —96. Greble de fer pentru coasa de cereale, de şirofat pe coadele simple de e de lemn, 1 bucată C. 1.40. Ţepe de gâtlej contra umflării vitelor, pentru vite 6.80, pentru viţei Cor. 6.20.

FRANZ WINGLER

FABRICĂ DE MAŞINI ŞI CONSTRUCŢII DE MORI
— Becicherecul-mare (Nagybecskerek) —

construieşte orice fel de maşini agricole, vânturători, maşini de mestecat făină, suluri, site numite:

„VICTORIA“ cele mai simple site ale prezentului cari se deosebesc prin faptul că sunt ieftine, ocupă loc puţin, reclamă forţe puţine, sunt de o mare productivitate, pregătesc făini curate sau amestecate, reclamă puţină mătase, funcţionează fără izbituri şi se pot întrebuiţă mai cu seamă la măcinatul automatic, neted şi dela orice înălţime.

Doritorii vor primi certificate şi preţ-curenturi. Corespondenţa în limba ungurească şi nemţească.

Domnul Szanád, 24 Maiu 1908.
WINGLER FERENCZ, fabricant
Becicherecul-mare.

Moara mea montată cu sitele brevetate «Victoria» corespunde tuturor cerinţelor morăritului modern. Sitele ocupă loc puţin, reclama forţe mici, sunt de-o mare productivitate, sitele corespund tuturor cerinţelor, sunt frumoase şi curate.

Oriunde voi găsi prilejul voi recomanda sitele fabricate de dv. ca fiind achiziţia cea mai modernă a tehnicei moderne.

Cu deosebită stimă:
Kalmár Gyula.

Nu mai sunt bătăături!

(Ochi de găină).

Cine vrea să scape de bătăăturile dureroase să folosească

„Anti-Klavin“

care prin compoziția ei chimică e cea mai eficientă și mai bună.

După a doua întrebuințare bătăăturile
:: :: vor dispărea necondiționat. :: ::

Nenumărate scrisori de mulțumire și recunoștință.

Prețul unui tub : 80 fileri.

O față cu pistrui o face albă ca zăpada,

Apa americană contra pistruiilor de Dr. HYAM

și

Săpunul american contra pistruiilor de Dr. HYAM

Depositul principal :

Dr. Vámos și Fűredi

drogherie și parfumerie.

AZ „ANGYALHOZ“.

Pécs. Pécs.

Grosz Nagy Ferenc

farma- cist : : **Debreczen** : : farmacia „Arany egyszár“

Hajdusági
Bajazpetr 8.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materii neunsuroase. Efec-
tul se vede foarte înute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin postă
se trimite numai 3 borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

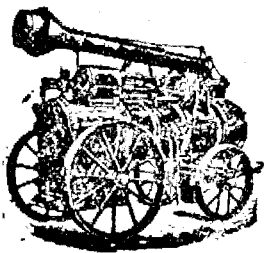
Védjegy.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PARULUI

de culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

Deschidere de magazin de mașini.

Aduc cu stimă la cunoștință on. mele clientele, că în
le-gătură cu atelierul meu de lăcătușerie, am deschis un
magazin de mașini economice și de cusut,
unde țin exclusiv mașini de prima calitate pe care
le vând în bani gata și în rate.

Rog pe on. public să mă sprijinească și în această întreprindere,
pentru ce le voi fi recunoscător prin
aceea, că în calitate de specialist, voi
desface numai marfă potrivită cu te-
renul nostru, și înainte de a se vinde
e bine examinată în atelierul meu.

Țin în depozit mașini de sămă-
nat și pluguri, tăietoare de napl

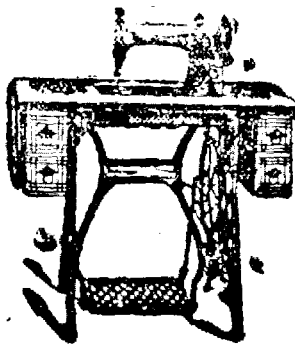
și seceră, grapă, sfărâtoare de cucuruz, presă de vin etc.

Recomand mai departe practicile

mașini de cusut

și ace de cusut pentru ecestea,
elastic și curele, uleiuri și tot
felul de părți de mașină.

Mai fac tot felul de lucruri de
lăcătușerie
pregătesc: grillagiuri de fer, porți
de fer, arme, balanțe, pompe de
fântâni, stropitoare de struguri,
reparaturile de mașini de aburi etc.

Recomand on. public pentru îmblătit, mașinele mele
de îmblătit cu aburi, conduse însuși de mine pe care o
dau cu chirie.

Solicitând părtinirea on. public, rămân cu stimă :

ALEXANDRU NAGY
PANKOTA. (PÂNCOTA).

Bufet cu mâncări reci. Toată noaptea deschis.

Avis!

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că am
în primire localul „KIS PIPA“ din strada Salacz
și adoptându-l din nou, lărgindu-i încăperile, îl voi pune
într-o cafenea modernă și îl voi

deschide

supt firma de

CAFE EMK

:: în ziua de 1 August

Principiul meu de căpetenie va fi de-a servi băuturi curate
și nefalsificate, mâncări reci și de-a
încrederea on. public prin serviciu punctual.

Avem localuri deosebite pentru societăți

Zilnic va cânta un taraf de lăutari țigani de I-a

Rog on. public să-mi frecventeze localul cât mai

Weinberger La
proprietarul cafenelei „EMK“

În localul meu se vor găsi toate ziarele
țară străinătate la dispoziția onor. public